اولین و یگانه روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.Madandaily.com

دوشنبه • ۲۶ دی ۱۴۰۱ • ۲۳ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ • ۱۶ ژانویه ۲۰۲۳ • سال پنجم • شماره ۱۰۰۳ • ۸صفحه • قیمت ۳۰۰۰ تومان

معادن؛ گنجینه‌هایی در دل سیستان و بلوچستان

معادن سیستان و بلوچستان در سیر تاریخی خود با گذر از بی‌مهری‌ها، محرومیت‌ها و نهایتا تحریم‌ها با اراده دولت سیزدهم در ایجاد توازن و عدالت، امروز آهنگ رونق آن به خوبی در منطقه طنین‌انداز شده است. سیستان و بلوچستان با قرار داشتن بر روی کمربند فلزی و معدنی جهان که از صربستان تا پاکستان ادامه دارد حاوی ذخایر غنی از فلزات و کانسارهای معدنی از قبیل کرومیت...

۶

رباتیک، ابزاری ضروری برای آینده معدن

رباتیک یک راه مطمئن برای بهبود ایمنی، حذف کارگران انسانی از مناطق خطرناک است. فناوری رباتیک برای هر شرکت معدنی که مایل به رقابت است، ضروری است. سه هدف مشترک شرکت‌های معدن – ایمنی، بهره‌وری و پایداری – همگی می‌توانند با استقرار رباتیک پشتیبانی شوند و این یک بازار رو به رشد است: درآمد بخش رباتیک صنعتی ۱۴.۶ میلیارد دلار...

۵

در بررسی چالش‌های بخش معدن تشریح شد

از ضعف در اکتشاف تا قیمت‌گذاری دستوری

۴

عکس: آیدا فریدی

یادداشت

پیش نیازهای کارآفرینی دربخش معدن

۴

تیترهای روز

توسعه صنعت فولاد نیازمند نگاه تخصصی

پیشرفت‌ها در صنعت فولاد باعث شد تا بسیاری از نیازهای این حوزه امروز در داخل کشور تامین و در نهایت محصول نهایی سوددهی بیشتری راهی بازارهای داخلی و صادراتی شود اما این در حالی است که عدم توجه به توسعه در بالادست این زنجیره می تواند تمامی این پیشرفت ها را تحت تاثیر قرار دهد. امروز بخش معدن...

۳

سال سخت معدن و صنایع معدنی

ارائه بودجه سالانه ۱۴۰۲ از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی مهم‌ترین خبر در حوزه‌های اقتصادی و موثر بر عملکرد صنایع ازجمله در حوزه معدن و صنایع معدنی بود. حقوق دولتی معادن، نرخ گاز مصرفی صنایع و همچنین بودجه اختصاص یافته به سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران مهم‌ترین شاخصه‌هایی هستند...

۲

دخالت های دولت دردسر آفرین است

۸

سرمقاله

تشکل‌های کارگری استقلال ندارند

علیرضا حیدری
فعال کارگری

تاسیس تشکل‌های صنفی کارگری هم موضوع فصل ششم قانون کار و برگرفته از قانون‌اساسی است و هم براساس توصیه و مقاوله‌نامه‌های بین‌المللی سازمان جهانی کار ۲ مقاوله‌نامه ۹۸ و ۸۷ سازمان جهانی کار است.

این قوانین و مقاوله‌نامه‌ها به‌خوبی به‌حوزه تشکل‌ها و نحوه شکل‌گیری، فعالیت و انحلال مذاکرات دسته‌جمعی در مورد مسائل مختلف حوزه و روابط کار، نقش کارفرما و دولت می‌پردازد و اصل استقلال را برای آنها تعریف کرده است. بر این اساس نهاد دولت و کارفرما نباید به اشکال مختلف مشهود و غیرمشهود یا ملموس و غیرملموس در شکل‌گیری و فعالیت تشکل‌های کارگری دخالت کنند. در قانون پیش‌بینی شده است که اگر هرگونه دخالتی در این زمینه انجام شود، دولت موظف به رسیدگی، حفظ و تضمین اصل استقلال برای تشکل‌های کارگری است. در حال حاضر هم به‌لحاظ قوانین رسمی ناظر بر شکل‌گیری و فعالیت تشکل‌ها و هم محدودیت‌های غیررسمی که بر فعالیت تشکل‌ها اعمال می‌شود، در عمل تشکل‌هایی که بتواند به‌شکل آزادانه، مستقل و بدون دخالت دولت و سایر نهادهای وابسته و مصون از نفوذ کارفرما فعالیت کند، وجود ندارد و این موضوعی است که هم تشکل‌ها به آن واقف هستند و هم سایر نهادهای وابسته از جمله قانون‌گذار و نهادهای نظارتی.

ادامه در صفحه ۲

گزارش «روزگار معدن» از «سومین نمایشگاه تخصصی محصولات دانش بنیان و فناور اکو سیستم نوآوری استان هرمزگان»

هرمزگان قطب سوم تولید فولاد در ایران

یکی از قطب‌های فولاد کشور، فولاد هرمزگان و صنایع فولادی استان بوده و می توان گفت سومین تولید کننده فولاد در ایران استان هرمزگان است. در همین زمینه فولاد هرمزگان به عنوان یکی از برترین شرکت‌های فولادی ایران، تفاهم‌نامه‌هایی را برای ارتقا بومی‌سازی و دانش‌بنیان امضا کرده‌است. بر همین اساس سومین نمایشگاه تخصصی دانش‌بنیان و بومی‌سازی استان هرمزگان از ۲۴ دی در محل دائمی و عمومی نمایشگاه‌ها بندرعباس آغاز شده و تا ۲۸ دی ادامه خواهد داشت. در حاشیه این نمایشگاه که با حضور شرکت‌های پیشرویی همچون فولاد هرمزگان در حال برگزاری است. «روزگار معدن» با ۳ تن از مقامات استانی هرمزگان گفت‌وگو کرده و در این گفت‌وگو آینده دانش‌بنیان‌ها و تاثیر فرآیند بومی‌سازی در این استان بررسی شده است.

خلیل قاسمی، رئیس سازمان صمت استان هرمزگان در مورد نمایشگاه بومی‌سازی و دانش‌بنیان استان هرمزگان، اظهار کرد: نمایشگاهی که در استان با حضور شرکت‌های مطرحی همچون فولاد هرمزگان در حال برگزاری است، می‌تواند در بحث اکوسیستم نوآوری و همین‌طور شرکت‌های دانش‌بنیان و فن‌آور در استان هرمزگان کمک قابل توجهی داشته باشد. الحمدالله این نمایشگاه مورد اقبال خوبی واقع شده است. هم واحدهای تولیدی و صنعتی بزرگ استان که در قالب واحدهای بزرگ کشور هستند و هم واحدهای کوچک صنعتی که در قالب شرکت شهرک‌های صنعتی استان و هم واحدهای پژوهشی که در قالب پارک علمی و فن‌آوری ایجاد شده‌اند، در این نمایشگاه حضور دارند. ضمن اینکه پژوهشگران دانشگاه‌های استان نیز، مشارکت خوبی داشته‌اند و پنل‌های تخصصی در جوار این نمایشگاه در این ۴ روز پیش‌بینی شده است که امیدواریم هم برای پژوهشگران و هم تولیدکنندگان چه برای بومی‌سازی قطعات و چه برای مهندسی معکوس یا ارتقای فن‌آوری و تکنولوژی خطوط تولیدی استان تاثیرگذار باشد.

وی در پاسخ به این سئوال که صنایع فولاد چه تاثیری برای اشتغالزایی در استان دارد، اظهار کرد: یکی از قطب‌های فولاد کشور، فولاد هرمزگان و صنایع فولادی استان است. می‌توان گفت ما سومین تولیدکننده فولاد کشور هستیم؛ زنجیره فولاد برای استان تا ده میلیون پیش‌بینی شده است. ما خوشبختانه برای آهن هماتیت که مواد اولیه است به ذخیره‌ای بیش از ۸۰۰ میلیون تن رسیده‌ایم که هم در تامین مواد اولیه و هم برای تکمیل زنجیره‌ای که در استان پیش‌بینی شده است به آن نیاز داریم که امیدواریم مراحل نهایی این کار انجام پذیرد.

اعتماد رمز اول موفقیت دانش‌بنیان‌ها

عادل شهرزاد، معاون اقتصادی استانداری هرمزگان در پاسخ به این سئوال که نقش صنعت فولاد در بهبود بومی‌سازی استان چیست، اظهار کرد: تولیدات دانش‌بنیان باید با این رویکرد که واحدهای تولیدی بتوانند بخشی از نیازهای خود را با نیازهای دانش‌بنیان در بحث طراحی و هم در بحث تولید داشته باشند پیش بروند. همچنین با توجه به واحدهای بزرگی که در سطح استان وجود دارد می توان قدم مثبت و موثری هم به جهت حمایت از واحدهای صنعتی و هم به جهت حمایت از مؤسسات و واحدهای دانش‌بنیان برداشت که در یک تعامل دو طرفه نیازها احساس شود و واحدهای دانش‌بنیان هم بتوانند نیازهای واحدهای صنعتی را برآورده و برطرف کنند. به هر ترتیب در سطح استان نیروهای صنعتی و مادری وجود دارد و نیازمند قطعات و محصولات متنوع، متفاوت و متعددی هستند. حضور این دانش‌بنیان‌ها در سطح کشور و در استان هرمزگان می‌تواند این فرصت را ایجاد کند که این تعامل دوطرفه بین واحدهای صنعتی و موسسه‌های دانش‌بنیان فراهم شود.

وی درباره اقدامات انجام شده در مورد اشتغالزایی و صادرات اظهار کرد: بخشی از رویکرد حوزه صنعت، موضوع صادرات است که با توجه به ارزآوری و ارزش‌افزوده‌ای که در تولیدات واحدهای فولادی وجود دارد، می‌تواند نقش بسیار قابل توجهی داشته باشد. از سوی دیگر مبحث اشتغال هم به همین صورت پیش می‌رود که واحد فولاد به عنوان صنعت مادر می‌تواند در واحدهای پایین‌دستی سبب ایجاد اشتغال شود. در این میان زنجیره ارزش‌افزوده و زنجیره تولید می‌توانند نقش بسزایی داشته باشند. همچنین تعداد قابل توجهی از افرادی که فارغ‌التحصیل رشته‌های دانشگاهی هستند، می‌توانند جذب این واحدها شوند؛ به‌خصوص واحدهای پایین‌دستی که به عنوان تکمیل کننده زنجیره تولید در واحدهای فولادی هستند.

شهرزاد در پایان در مورد شرکت‌های دانش‌بنیان منطقه اظهار کرد: شرکت‌های دانش‌بنیان باید چند موضوع را در برنامه کار خود لحاظ کنند و البته دولت هم باید بتواند از این‌ها حمایت کند. نکته اول این است که در درجه اول اعتمادی است که باید بین موسسات دانش‌بنیان ایجاد شود که اگر آن اعتماد ایجاد شود تعامل شکل نخواهد گرفت. ضمن اینکه موسسات دانش‌بنیان باید تولیدات خود را با کیفیت بالا تولید کنند که قابلیت رقابت داشته باشد و هم این که واحدهای تولیدی این تعامل را برقرار کنند و این اعتماد را داشته باشند که از محصولات دانش‌بنیان استفاده کنند.

وی ادامه داد: نکته دوم؛ بحث تجاری‌سازی ایده‌ها است. نیاز است محصولات دانش‌بنیان در فرآیند طراحی یک سری محصولات را تولید کنند که این تولیدات باید به تولید انبوه برسد. برای این که به مرحله تولید انبوه دست یابد باید مبحث تجاری‌سازی ایده‌ها را داشته باشند؛ به این صورت که واحد سرمایه‌گذاری در کنار این‌ها قرار بگیرد و ایده‌ها و محصولاتشان را به تولید انبوه برسانند. بعد از شکل گرفتن این اتفاق، آن اعتماد هم بین واحدهای تولیدی و موسسات دانش‌بنیان شکل خواهد گرفت.

لزوم همکاری صنعت با دانشگاه برای دور زدن تحریم‌ها

محمد دلپسند، رئیس جهاد دانشگاهی هرمزگان در رابطه با نمایشگاه بومی‌سازی و فن‌آوری و دانش‌بنیان که در این استان در حال برگزاری است، اظهار کرد: سومین نمایشگاه محصولات دانش‌بنیان فن‌آور و اکوسیستم نوآوری استان هرمزگان در حال برگزاری است؛ البته ما تحت عنوان نمایشگاه ارتباط و صنعت دانشگاه می‌شناسیم. امسال تحت عنوان نمایشگاه محصولات دانش‌بنیان و اکوسیستم فن‌آوران طراحی و برپا شده است که هم قرابت و عنوان سال را داشته باشد و هم این که به واقع ما در وضعیت تحریم گسترده راه‌حلی نداریم جز این که هم صنعت و هم دانشگاه به سمت نوآوری و خلاقیت و اتکا به محصولات دانش‌بنیان برای رفع اثر تحریم حرکت کند. خوشبختانه در حال حاضر می توان گفت تحت تأثیر فشارهای تحریمی صنعت ما این اراده و انگیزه را به دست آورده است که برای رفع چالش‌های خود به سمت دانشگاه حرکت کند و هم اینکه دانشگاه است که امروزه از پیله خود بیرون آمده و در قالب حرکت به سمت نسل سوم و چهارم خود را ملزم کند که بتواند نیازهای صنعت را تامین کند و پژوهش‌های کاربردی را در پیش گیرد.

وی ادامه داد: ما خوشحال هستیم که به عنوان یک مجموعه دانشگاهی با شبکه گسترده‌ای از پژوهش گران و فن آوران که ذیل چند جهاد دانشگاه دیگری که در سراسر استان فعالیت دارند بخش اندکی از ظرفیت‌های خودمان را هماهنگ کنیم و در دانشگاه در معرض دید قرار دهیم تا فضایی را فراهم کنیم که مجموعه‌های صنعتی بتوانند تبادل نظر کنند و ارتباط بگیرند و با بخش‌های تحقیقاتی ما لینک شوند.

دلپسند ادامه داد: ما هم در سنوات گذشته و هم در این نمایشگاه تفاهم‌نامه داشتیم و در حال حاضر با مجموعه فولاد هرمزگان در حال تجدید تفاهم‌نامه هستیم. تفاهم‌نامه‌های ما در سنوات گذشته ذیل آموزش‌های تخصصی صنعتی و آموزش‌های ارتقاء دانش و آموزش‌های بومی‌سازی دانش تعریف می‌شد و در جهت تحقیقاتی به صنعت و فولاد کمک می کند. امسال سعی می کنیم این روش را گسترده‌تر مشاهده و بررسی کنیم و در تفاهم‌نامه جدید چند فاز را در نظر گرفته‌ایم. یکی از بخش‌های ما این است که مابقی ظرفیت‌های تحقیقاتی خود در تمام کشور را می‌خواهیم به مجموعه فولاد مخصوصاً فولاد هرمزگان نزدیک کنیم. زمینه‌های این کار فراهم شده است و با سایر فولادی‌ها و مجموعه‌های پالایشی و همین‌طور با سازمان بنادر دریانوردی تفاهم‌نامه‌ای به این شکل داشتیم و خواهیم داشت.

وی در پاسخ به این سئوال که این طرح‌های توسعه‌ای چه کمکی به اشتغالزایی می کند، اظهار کرد: یکی از بزرگ‌ترین مشکلاتی که دانشگاه در ارتباط با صنعت دارد این است که ارتباط یک ارتباط ارگانیک نشده است. دانشگاه نباید هیچ پژوهشی را بدون به روی کار آوردن و استفاده کردن از صنعت انجام دهد، در صورتی که در حال حاضر در مقاطع دکتری در دانشگاه‌های ما اکثر تحقیقات را به صورت نظری انجام می‌دهند. این حلقه دور باطل را باید بشکنند و کارفرما باید پشت پروژه‌های تحقیقاتی و پایان نامه‌ها و رساله‌ها در دانشگاه‌ها باشد.

رئیس جهاد دانشگاهی هرمزگان ادامه داد: این فرهنگ و باور که تحت تاثیر تحریم هستیم و باید خود کفا شویم در حال ایجاد شدن است و ما خوشحال هستیم که صنعت به سمت دانشگاه‌ها در حال حرکت است و این فضا می تواند تأثیرگذار باشد؛ از این جهت که دو طرف نیازها و چالش‌ها را بشناسند و نیازهای یکدیگر را بتوانند بالفعل کنند. در مورد این که آیا این امر اشتغال‌زایی ایجاد می کند، وقتی نیاز ارزی صنعت به قطعات خارجی کاهش یابد در سرمایه‌گذاری آن نیاز به قطعات را صرف می کند و این امر ایجاد سرمایه‌گذاری و افزایش خط تولید در صنایع حمل و نقل و صنایع بندری ما، افزایش اشتغال را ایجاد می کنند. امیدواریم بتوانیم با بومی کردن دانش و انتقال فناوری‌های نو و های تک به داخل کشور ظرفیت ذخیره‌سازی ارزی را افزایش دهیم. آن سمت قضیه به صنعت هم برمی گردد. امیدواریم این وادی همچنان حاکم شود.

دلپسند در پاسخ به این سئوال که چالش مهم پیش رو دانش‌بنیان‌ها چیست، اظهار کرد: یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های شرکت‌ها و مجموعه‌های دانش‌بنیان

تجاری‌سازی است. وقتی محصولات از مرحله کارگاهی و آزمایشگاهی خارج می‌شود تجاری کردن آن سرمایه‌گذاری دیگری می‌خواهد. اگر خود شرکت‌ها بخواهند تجاری‌سازی کنند و به تولید برسانند عمدتا با مشکل منابع مالی مواجه هستند. صندوق‌هایی که وجود دارند یا نظام بانکی که در حال حاضر با آن روبه‌رو هستیم نظام بنگاه‌داری و سرمایه سالارانه است و این نمی تواند به بخش‌های پر ریسکی مانند دانش‌بنیان‌ها کمک داشته باشد و هزینه‌های ریسک بالایی دارند. معمولا بنگاه‌های اقتصادی مانند بنگاه‌ها و مؤسسات مالی که نگاه اقتصادی و سودآورانه دارند علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در شاخه‌های پر ریسکی مانند شرکت‌های دانش‌بنیان نیستند.

وی ادامه داد: صندوق‌هایی شکل گرفته است که منابع مالی خیلی زیادی دارد و دولت باید بتواند در این امر حمایتی داشته باشد و این که باید این فرمان و ریل گذاری اقتصاد بانکی ما را باز تعریف کند که از حالت سود سالاری و بنگاه اقتصادی خارج شود و بتواند در مأموریت‌های خودش از شرکت های دانش‌بنیان تعریف کند. دلپسند ادامه داد: با فولاد هرمزگان قراردادی را طبق سنوات گذشته تجدید کرده‌ایم. ما همچنان در نقطه آغاز هستیم و آن چیزی که توقع داریم به عنوان کارشناس و دانشگاهی و آن چیزی که جامعه از ارتباط بین صنعت و دانشگاه انتظار دارد، گام‌های امیدوارکننده‌ای است اما در حال حاضر گام‌های اول است. ما راه زیادی را در پیش داریم و باید حمایت حاکمیت را با تمام قوا پشت سر داشته باشیم و بخشی از آن حمایت به بخش تسهیل گری دولت در نظام بانکی برمی گردد و اگر آن اتفاق بیفتد چالش اصلی که حتی صنعت هم می‌تواند در حوزه مالی داشته باشد برطرف می‌شود و شرکت‌ها رغبت پیدا می کنند که مراحل تجاری‌سازی محصول را در پیش بگیرند و منتظر صنعت نشوند، از این جهت که وقتی محصول وارد بازار می شود محصول تجاری شده است. رئیس جهاد دانشگاهی استان هرمزگان در پایان اظهار کرد: مشکلی که ما با صنعت در سنوات گذشته داشتیم، آن بود که صنعت به دانشگاه‌ها نگاه سوپرمارکتی داشت و می گفت اگر محصول من را تولید شده و تجاری شده و تمامی کارهای گواهی و فاکتورهای کیفیت و لیسانس‌هایش انجام شده باشد داشته باشید از شما خریداری می کنم در غیر این صورت محصول خارجی خریداری می کنم. این مرحله‌ای است که در مرحله تجاری‌سازی شرکت باید پشت سر بگذارد که اگر با حمایت سرمایه‌گذاران نباشد این امر امکان پذیر نیست. اگر نظام بانکی بتواند این تسهیلات را که همراه با ریسک بالا هستند به شرکت های دانش‌بنیان بدهد خودشان این مسیر را طی می کنند و اگر این تسهیلات را ندهد با چالش روبرو می‌شویم. ما در مراحل اولیه ارتباط ارگانیک صنعت با دانشگاه‌ها هستیم، اگر این اتفاق خوب پیش برود شاید در ۱۰ الی ۲۰ سال آینده در برنامه‌های بعدی ما بتوانیم سهم ارتباط صنعت با دانشگاه را در «GDP» بالا ببینیم.

سرمقاله

تشکل‌های کارگری استقلال ندارند

ادامه از صفحه اول

تشـکل‌های صنفی کارگری در حوزه معدن برای فعالیت توانایی و اقتدار بیشـتری نیاز دارند، زیرا همان‌طور که همه اطلاع دارند مخاطرات این شغل، آسیب‌هایی که ممکن است کارگر طی مدت فعالیت با آن روبه‌رو شود، تاب‌آوری و تحمل نیروی کار این حوزه، سختی و زیان‌آور بودن ذات کار معدن، مسـائل مربوط به بهداشـت و حفاظت و ایمنی کار اهمیت زیادی دارد.

از سـوی دیگـر هرازگاهـی اخبار حوادث معدن منتشـر می‌شـود کـه به‌علـت بی‌توجهـی کارفرمایان بـه موضوع امنیت، فرسـودگی و کهنگی ماشـین‌آلات و به‌کار نگرفتن فناوری‌های جدید است. بنابراین نیاز به بازسازی و نوسازی معادن، ابزار و ماشـین‌آلات و مسائل حفاظت ایمنی و امثال آن از سـوی تشـکل‌های کارگری موردپیگیری قرار گیرد. علاوه بر این، موضوع بیماری‌های شغلی کارگران هم چالش بزرگی اسـت که باید از سوی تشکل‌ها بررسی شود. خاطرم هسـت وقتی داشتیم موضوع مشـکلات درمانی کارگران را در صنـدوق بازنشسـتگی فولاد بررسـی می‌کردیم با موارد متعددی از بیماری‌های شـغلی روبه‌رو شـدیم که زندگی را برای کارگران سـخت می‌کرد و درمان آن بسـیار پرهزینه بود. به‌خاطر همین سـرانه هزینـه درمان آنها تفاوت زیادی با سـرانه درمان معمول کشـور و سایر گروه‌هایی داشت که در حوزه‌هـای دیگـر کاری فعالیت می‌کننـد. این تنها یک مثال بود برای اینکه گفته شـود مخاطرات و آسیب‌هایی که کارگران حوزه معدن را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد، بسیار جدی و قابل‌توجه اسـت. برای همین تشکل‌ها باید بتوانند در این حوزه به‌صورت موثر فعالیت کنند و درباره حفظ سـلامت و حراست نیروی کار دخالت موثری داشته باشند. از این بابت به‌نظر می‌رسد آن‌طور که باید و شاید این امکان در تشکل‌ها به‌وجود نیامده و نمی‌توانند آن‌طور که شایسته است از نیروی کار دفاع کنند و نسـبت به حفظ سـلامت آنها حساسـیت نشـان بدهند. از منظر معیشتی هم حقوق و حق‌الزحمه‌ای که کارگران در قبال کارشان دریافت می‌کنند، محل اشکال است، به‌دلیل اینکه کار در حوزه معدن ویژگی‌هایی دارد که براسـاس قانون کار آن را در زمره مشـاغل سخت و زیان‌آور قرار می‌دهد. پس طبق قانون باید سـاعت کار این کارگران کاهش پیدا کند و مرخصی‌های استحقاقی آنها افزایش یابد و علاوه بر این باید شـرایط کار برای‌شـان ایمن شـود و در عین حال حقوق مکفی دریافت کنند. روشـن اسـت که این موضوعات هم آن‌طور که باید و شاید درباره این کارگران در نظر گرفته نمی‌شـود. اگر کارگران معدن ما با همکاران خود در دیگر نقاط دنیا مقایسـه شوند، به‌طور کامل روشن خواهد شـد که چقدر شـکاف درآمدی وجود دارد و از چه امکاناتی و خدماتی که باید در اختیار داشـته باشند محروم هستند. این موضوعات از جمله وظایفی اسـت که تشکل‌های صنفی ایـن حوزه باید به‌شـدت و با قـدرت آن را مطالبه و پیگیری کنند. فعالیت تشکل‌ها که ذیل فصل ششم قانون کار تعریف شـده است باید مستقل باشد، اما تشـکل‌هایی که به‌شدت دنبال حقوق کارگران هستند هم، تحت‌فشار نیروهایی قرار دارنـد که نمی‌خواهند فعالیت‌های این مجموعه‌های صنفی به‌نتیجه برسـد. یکی از مهم‌ترین دلایلی که باعث می‌شـود تشکلی ضعیف بماند و فعالیت چندانی انجام ندهد، به‌همین تعـارض منافـع برمی‌گردد. به‌عبارت دیگر، تشـکلی که در کارگاه شکل می‌گیرد، به اشکال گوناگون تحت‌فشار کارفرما است تا مطالبات کارگری را مسکوت بگذارد و پیگیری نکند.

اهرم فشار هم برای این کار، تهدید منافع فرد فرد اعضای آن تشـکل است. به‌عبارت دیگر چون رابطه کاری با کارفرما در درون واحـد وجـود دارد، ممکـن اسـت اعضای صنف به‌اشکال مختلف تحت‌فشـار قرار بگیرند. پرداخت‌های آنها و امنیـت شـغلی آنها به‌خطر بیفتد و ایـن چالش‌ها موجب می‌شود فعالیت تشکل آن‌جور که باید و شاید اتفاق نیفتد.

بایـد گفت موضوع آموزش نهادهای کارگری هم در میان اسـت. هر تشـکلی باید حدود وظایف و اختیارات خود را که در قانون تعریف شـده بداند و نسـبت به آن اشـراف داشته باشـد. گاهی ما با تشکلی مواجهیم که از حقوق قانونی خود و وظایف و تکالیفی که در مقابل اعضا دارد، بی‌اطلاع اسـت و نمی‌دانـد چـه حقوقی دارند. به‌همین‌دلیل ممکن اسـت تحت‌تاثیر فشارهای جانبی قرار گیرد و محدودیت فعالیت بر آن اعمال شود و بنابراین تشکل‌ها به‌محض شکل‌گیری باید از سـوی تشکل‌های بالادستی آموزش ببینند و حقوق خود را بشناسند تا بدانند از چه ظرفیت‌هایی برخوردار هستند و چطـور باید از حقوق همکاران و نیروی کار خود دفاع کنند، بنابرایـن یکی از ظرفیت‌هایـی که باید ارتقا پیدا کند، بحث آموزشی در زمینه فعالیت تشکل‌ها است. یکی از رسالت‌های اداره کل سـازمان‌های کارگـری و کارفرمایـی وزارت‌کار، آموزش به کارگرانی اسـت که به‌نمایندگی از مجموعه خود انتخاب می‌شـوند تا آنها بدانند که از چه حقوقی برخوردار هستند و روند فعالیت‌شان چطور باید باشد.اما متاسفانه این ظرفیت کاملا مغفول مانده است. البته نقص در خود تشکل‌ها هم هسـت. این مجموعه‌هـای صنفی باید بیش از این فعال باشـند و برای پیگیری مطالبات کارگران پافشاری بیشتری از خـود نشـان دهند تا بتوانند از حقـوق نیروی کار حفظ و حراست کنند.

عکس: روزگار معدن

سال سخت معـدن و صنایع معدنی

گروه معدن

ارائه بودجه سـالانه ۱۴۰۲ از سوی دولت به مجلس شورای اسـلامی مهم‌تریـن خبـر در حوزه‌های اقتصـادی و موثر بر عملکـرد صنایع ازجمله در حـوزه معدن و صنایع معدنی بود. حقـوق دولتی معادن، نـرخ گاز مصرفی صنایـع و همچنین بودجه اختصاص یافته به سـازمان توسـعه و نوسـازی معادن و صنایع معدنی ایران مهم‌ترین شـاخصه‌هایی هسـتند که در جریان تصویب بودجه مورد توجه قرار می‌گیرند.

به گزارش معدن نیوز، بالاخره لایحه بودجه سـال ۱۴۰۲ با گذشت بیش از یک ماه تاخیر توسط دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم و اعلام وصول شد. رئیس دولت سیزدهم برای دومین مرتبه از شـروع فعالیت خود برای ارائه مهم‌ترین سند مالی سـالانه کشور در مجلس شورای اسلامی حاضر شد. این سند مالی عملکرد فعالان بخش معدن و صنایع معدنی را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

▣ رشد بهای انرژی در بودجه سالانه

تامین انرژی و بهای آن یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های فعالان صنعتی در طول سـال‌های اخیر بوده اسـت. با توجه به روند ناترازی گاز در ایران در سـال‌های آتی، پیش‌بینی می‌شود که چالش یاد شـده ادامه‌دار باشـد. اثرات منفی ناشی از کمبود یا محدودیت انرژی و هم‌زمان رشد غیرقابل پیش‌بینی بهای آن بـر صنایعی که مصرف بیش‌تری دارند به مراتب قابل‌توجه تر اسـت. واحدهای فولادی و سـیمانی بیش‌ترین مصرف گاز را در حـوزه معدن و صنایع معدنی به‌خود اختصاص می‌دهند. از آنجاکه صنعت فولاد ایران با تکیه بر ذخایر گازی توسعه یافته، بهـای انرژی برای این زنجیـره از اهمیت دوچندانی برخوردار اسـت. نرخ گاز مصرفی صنایع براسـاس درصـدی از نرخ گاز خوراک واحدهای پتروشـیمی تعیین می‌شـود. طبق بودجه سـال آینده، سـقف نرخ خوراک پتروشیمی‌ها نسبت به سال ۱۴۰۱ رشـد ۴۰ درصدی داشـته و به ۷۰۰۰ تومان رسـیده است. در ادامه تاکید شده نرخ سوخت صنایع نیز که در نسبت با نرخ خوراک پتروشیمی‌ها تعیین می‌شود، ۱۰ درصد بیشتر خواهد شد.

ضریب نرخ گاز صنعت فولاد در لایحه بودجه سـال ۱۴۰۱ برابر ۴۰ درصد درصد نرخ خوراک پتروشـیمی‌ها و با سـقف قیمتی ۲۰۰۰ تومان تعیین شده بود. حال در بودجه سال آتی این ضریـب به ۵۰ درصد افزایش خواهد یافت، بنابراین بهای انرژی مصرفی صنعت فولاد کشـور از ۲۰۰۰ تومان به‌ازای هر مترمکعـب بـه ۳۵۰۰ تومان به ازای هر متـر مکعب افزایش خواهد یافت. بهای گاز مصرفی در سایر صنایع نیز با احتساب رشد ۱۰ درصدی یاد شده قابل محاسبه خواهد بود. با توجه به میزان مصرف قابل توجه گاز در واحدهای احیا، این تغییر تاثیر مثبت بسـزایی بر نرخ تمام شـده تولید آهن اسفنجی خواهد داشت و در سایر حلقه‌های این زنجیره نیز منعکس خواهد شد.

▣ درآمد دولت از صادرات

در بودجه سال ۱۴۰۲ نیز درآمد صادرات مواد خام و نیمه‌خام مشمول مالیات و عوارض صادراتی شد. بر اساس لایحه بودجه ۱۴۰۲ کل کشـور، به منظور اجرای سیاست‌های کلی ابلاغی مقـام معظم رهبری در جهت تحقق جهش تولید دانش‌بنیان و توسـعه زنجیره ارزش تولید و عبور از خام فروشـی، درآمد حاصـل از صادرات مـواد و محصولات معدنی و صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی ازجمله بیلت، بلوم و اسلب، محصولات نفتی، گازی و پتروشـیمی ازجمله قیر و متانول، اوره و پلی‌اتلین به صورت خام و نیمه خام در تمام نقاط کشور، مشمول مالیـات و عوارض صادراتی می‌شـود. دریافت مالیات از صـادرات مواد و محصولات معدنی و صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی که در دسـته مواد خـام و نیمه‌خام قرار می‌گیرند از سـال گذشته تاکنون، برای فعالان صنعتی دغدغه‌آفرین بوده اسـت. بسـیاری از فعالان صنعتی و تولیدکنندگان در بخش معدن و صنایع وابسـته به آن، تعریف مواد نیمه‌خام و دریافت مالیـات از صادرات این محصولات را اقدامی غیرکارشناسـی و حتـی غیرقانونی می‌دانند. این فعـالان صنعتی و اقتصادی معتقد هستند سیاست یاد شده در شرایط تحریم و محدودیت رد فروش نفت و تنها با هدف جبران درآمدهای محدود شـده دولت، اجرایی می‌شود. اما اجرای این دست سیاست‌ها ضربات جدی و غیر قابل جبرانی را به عملکرد صنایع تحمیل می‌کند. از این رو از سیاسـت‌گذاران انتظار می‌رود با اصلاح هزینه‌های خـود، ضربات جدیدی را به عملکرد صنعتگران و به دنبال آن اقتصاد کشور تحمیل نکنند.

▣ بودجه نهادهای معدنی تعریفی ندارد

در کشـور ما معادن جـزو انفال قرار دارنـد، هرچند که در مـوارد متعددی بهره‌بـرداری از ظرفیت‌های معدنی برای یک دوره زمانـی مشـخص به بخش خصوصی واگذار می‌شـود. با توجـه بـه ماهیت عمومی بـودن معادن در کشـور نهادهایی کـه مدیریت معادن را بر عهده دارند، از دولت بودجه سـالانه دریافت می‌کنند. انتظار می‌رود بخشی از این بودجه به توسعه زیرسـاخت‌های معدنی و همچنین با هدف شناسـایی ذخایر معدنی سـرمایه‌گذاری شود. میزان بودجه در نظر گرفته شده برای سـازمان توسـعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) با رشـد ۷ درصدی نسـبت به عدد پیش‌بینی شده در لایحـه بودجـه ۱۴۰۱ به ۲۲۸۷ میلیـارد و ۱۸۳ میلیون و ۲۰۰تومان رسـیده اسـت. بودجه در نظر گرفته شـده برای شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ۶۷۱ هزار و ۸۸ میلیارد تومان در نظر گرفته شـده که نسـبت به میزان آن در لایحه بودجه ۱۴۰۱ برابر ۲۵ درصد بیشـتر اسـت. میزان بودجه اختصاص یافتـه به شـرکت ملی فولاد ایران ۱۰ هـزار و ۲۵۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان در نظر گرفته شده که حدود ۱۱۹ درصد کمتر میزان در نظر گرفته آن در لایحه بودجه ۱۴۰۱ است.

توجـه به این نکته ضروی به‌نظر می‌رسـد که سـقف کلی بودجه سال ۱۴۰۲ در قیاس با سال ۱۴۰۱، معادل ۴۰ درصد بیشـتر شده اسـت. هم‌زمان بودجه اختصاص یافته به برخی سازمان‌ها رشد قابل توجهی داشته است. اما بودجه اختصاص یافته به نهادهای متولی بخش معدن که محرک اقتصاد کشور هستند به مراتب کم‌تر از تورم، افزایش یافته است. با توجه به اثرگذاری فعالیت‌های معدنی و صنایع معدنی در حوزه اقتصاد و اشـتغالزایی، اجرای سیاست انقباضی در قبال چنین بخش مهمی از اقتصاد جای تعجب دارد.

▣ محرک فلزات در بازار جهانی

سقوط شاخص دلار در روزهای گذشته سیگنال مثبتی برای فلزی‌ها در بازارهای جهانی بود. براسـاس آمار منتشـر شده از سوی وزارت کار امریکا، در ماه دسامبر در این کشور ۲۲۳ هزار شغل جدید ایجاد شد. میزان درآمد ماهانه امریکایی‌ها در ماه پایانی سـال ۲۰۲۲، کمتر از پیش‌بینی‌هـا و برابر ۰.۳ درصد بیشـتر شد. بنابراین تضعیف داده‌های اشتغال و درآمد امریکا زمینه عقبگرد شـاخص دلار را فراهم و هم‌زمان به رشد بهای فلزات در بازار جهانی منتهی شد.

واهمـه از افزایش تعداد مبتلایان به کرونا در چین و نزدیک شدن به تعطیلات سال نوی چینی از دیگر شاخصه‌های منفی موثـر بـر عملکرد فلزات در بازار جهانی اسـت. بـا این وجود سـرمایه‌گذاران امیـد دارند که دولت چین بـرای بازگرداندن اقتصاد این کشـور به مسـیر رشـد حمایت بیشتری از بخش ساخت‌وسـاز انجام دهد. بنابراین همچنان دورنمای فلزات در بازار جهانی در گرو تصمیمات اقتصادی چین و امریکا است.

بیکاری ۶۵ هزار نفر در پی قطعی گاز واحدهای فولادی

یک فعال فولادی گفت: وزیر نفت و انرژی باید به جای اینکه برای گاز روسـیه، اوکراین و اروپا اظهار نظر کنند، کمی به فکر تحریم‌ها بودند و امکانات لازم را برای گازرسـانی و شبکه گازی کشور خریداری می‌کردیم.

احمـد رضوی نیـک در گفت‌وگـو با فولادبـان در خصوص بحران تامین انرژی فولادی‌ها در زمسـتان امسـال مطرح کرد: در شـرایط فعلی، به جز قطعی گاز درحال‌حاضر قطعی برق نیز تأثیـر زیـادی بر روند تولید فولادی‌ها دارد، چرا که گاز بیشـتر واحدهای کوچک وصل و برق آنها قطع شده است. شرکت برق متاسفانه یکباره و بدون اطلاع قبلی برق واحدها را قطع و وصل می‌کنند که در نتیجه این اقدام، خسـارت‌های غیرقابل جبرانی بـه صنعت وارد می‌شـود به گونه‌ای که تجهیـزات تکنولوژی و برقی در واحدهای نوردی معیوب و ناقص می‌شـوند. وی گفت: در هفته جاری در استان خراسان شاهد بودیم که به دلیل برودت هـوا با دمای منهـای ۲۰ درجه، واحدهای فولادی را به مدت ۲ هفته تعطیل کردند. در این راسـتا، پرسـش‌های مهمی در این بـاره مطرح اسـت از جمله اینکه چنیـن تعطیلی که بر واحدها اعمال می‌شود، طبق قانون بر چه اساسی است و هزینه پرداخت بیمـه و مالیات آنها را چه کسـی پرداخـت می‌کند؟ همچنین خسـارت‌هایی کـه در بـورس کالا به مشـتریان صادراتی وارد می‌شود، برعهده چه کسی خواهد بود؟ عضو هیات مدیره انجمن نوردکاران ایران با اشاره به آشفتگی بازار فولادی‌ها، گفت: مدتی است که واحدهای مختلف شرکت فولاد خراسان به دلیل قطعی گاز از جمله آهن اسـفنجی و گندله‌سازی تعطیل شده‌اند. قطعاً این عملکرد روند عرضه و تقاضای بازار فولاد را آشـفته خواهد کـرد؛ هر چند که به دلیل برودت هوا می‌توان میزان صادرات را کاهش داد اما درحال‌حاضر که از محصولات انباشت شده انبارها استفاده می‌شود، به مرور آنها نیز تمام خواهند شد. رضوی نیک پیش‌بینی کرد که درخواسـت کاذب و حبابی برای پایان سـال بـه وجـود خواهد آمد که روند جهش قیمتـی را در مواد طویل شـاهد خواهیم بود، ضمن اینکه درحال‌حاضر برخی واحدهای بزرگ فولادسازی به دلیل کمبود گاز، واحد تولید آهن اسفنجی خود را تعطیل کرده‌اند. همچنین بیشتر نوردکاران به دلیل عدم تامین انرژِ از تولید میلگرد، نبشـی و تیرآهن بازمانده‌اند. وی با بیان اینکه درحال‌حاضر تولید کارخانجات فولادساز با بن بست روبه‌رو است، اظهار کرد: با گرم‌تر شدن هوا به انباشت محصولات نهایی به خصوص محصولات طویل در انبار فولادسازان می‌رسیم کـه قطعا تأثیر مسـتقیمی بر روی نرخ ایـن محصولات خواهد داشـت بـه گونه‌ای که در بازار با یـک جهش قیمتی بین ۱۵ تا ۲۰ درصد مواجه خواهیم شد. از سوی دیگر، هزینه کارخانجات به شـدت افزایش یافته و با وجود عدم تولید، کارخانه‌ها مجبور به پرداخت حقوق کارگران هستند. این فعال فولادی بیان کرد: عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در کارخانجات فولادی و آهنی ۱۵ درصـد اعمال شـده که نماینـدگان مجلس باید این تخلف محرز را اصلاح کنند. در واقع، وزیر نفت باید به جای اینکه برای گاز روسیه، اوکراین و اروپا اظهارنظر کند، کمی به فکر تحریم‌ها بودند و امکانات لازم را برای گازرسـانی و شـبکه گازی کشـور خریداری می‌کرد که متأسـفانه چنیـن اتفاقی رخ نداد. رضوی نیک خاطرنشان کرد: با قطعی گاز واحدهای فولادسازی و افت فشار آن، حدود ۶۵ هزار کارگر بیکار شده‌اند. نکته جالب اینکه تمام فشـارها از لحاظ انرژی فقط در صنعت فولاد و پتروشیمی اجرا می‌شـود در حالی که فولاد و پتروشـیمی صنایع ارزآور در کشـور محسوب می‌شوند که با چنین بحرانی وضعیت خوبی را تجربه نمی‌کنند.

احتمال افزایش ۴۰ تا ۵۰ درصدی نرخ حقوق دولتی

رئیس انجمن سـنگ‌آهن ایران گفـت: پیش از تدوین لایحه بودجه سـال آینـده، طلب‌کاری بخش خصوصی از وزارت صمـت این بـود که چرا حقوق این بخش را نادیده می‌گیرند اما با ورود این اعضا به نظر می‌رسـد می‌خواهند ۴۰ تـا ۵۰ درصد نرخ حقوق دولتی در سـال آینده را بالا ببرنـد. به گـزارش فولادبان، مهرداد اکبریان در بررسـی لایحه بودجه معدنی ۱۴۰۲، گفت: براسـاس بند م تبصره ۷ بودجـه ۱۴۰۲ ارزش خرید مواد معدنی برای واحدهای فرآوری در صورت ارائه صورت حسـاب الکترونیکی تایید شده مطابق ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم و آیین‌نامه اجرایـی آن به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی مورد قبول واقع می‌شـود. البته پیش از این، بخش خصوصی با دولت توافـق کرده بود که فاکتورهای مثبت را که در دفاتر مالی معادن و شرکت‌های فرآوری تهیه می‌شوند، به سازمان امور مالیاتی بدهد و این سـازمان نیز این فاکتورها را پذیرفته بود و براسـاس آنها مالیات ستانی می‌کرد. وی اظهار کرد: فاکتورها نه به لحاظ قیمت‌گذاری، بلکه به لحاظ ارزشـی یعنی تناژ باید محاسـبه شـوند به طوری که محاسبه تناژ باید دقیق باشـد و کارشناس دولت براساس گزارش‌های غیرواقعی نباید آن را مورد ارزیابی قرار دهد. اکبریان گفت: در این بند به ارزش خرید مواد معدنی اشـاره شـده است و در مورد نرخ مواد معدنی موضوعی را طرح نکرده اسـت و تنـاژ و نرخ را باید بنـا به فاکتور در آوردند و اگر اینگونه باشـد این بند مناسب است. اما اگر بخواهند دوباره تناژها را احصا کننـد موضوع جدیدی پیش‌روی دولت و فعالان این حوزه مطرح می‌شود که چالش برانگیز است. این عضو کمیسیون معادن اتاق بازرگانی ایران تصریح کرد: فرصت واحدهای فرآوری مواد معدنی تا پایان فروردین هر سـال توسط وزارت صمت به سازمان امور مالیاتی ارائه می‌شود. بـا هدف محاسـبه ارزش دقیـق حقوق مالکانـه معادن، سـازمان امور مالیاتی موظف است اطلاعات مرتبط با این بند را در اختیار وزارت صمت قرار دهد. شرکت‌ها اطلاعات خود را سازمان‌های صمت استانی ارائه می‌دهند و براساس این اسـناد است که سـازمان امور مالیاتی، مالیات‌ستانی می‌کنـد. اکبریان با اشـاره به عضویـت دو نماینده جدید بـرای تعیین نرخ حقوق دولتی معادن، گفت: مقرر شـده است که نماینده وزارت اقتصاد و دارایی و سازمان برنامه و بودجه در تعیین و بازنگری حقوق دولتی معادن به ترکیب اعضای شورای‌عالی معادن اضافه شود. در این شرایط وزن طلبکاری دولت که امروز هم کم نیست، اضافه می‌شود به نظر می‌رسد ورود این اعضا در واقع با این هدف انجام شده اسـت که دولت می‌خواهد سـمت خود را سنگین کند تا کمتر شنونده باشد. وی تاکید کرد: پیش از تدوین این بند طلب‌کاری بخش خصوصی از وزارت صمت این بود که چرا حقوق این بخش را نادیده می‌گیرند اما با ورود این اعضا به نظر می‌رسد می‌خواهند ۴۰ تا ۵۰ درصد نرخ حقوق دولتی را بالا ببرند. این عضو کمیسیون معادن اتاق بازرگانی ایران گفت: فرمول محاسبه حقوق دولتی مشخص است؛ درآمد واقعی معدن را محاسـبه می‌کنند و درصد معقولی را که عدد آن نباید بالاتر از یک رقم مشـخص شـود، به عنوان حقوق دولتی در نظر می‌گیرند. فکر می‌کنم نباید این اعضا اضافه می‌شـدند و در آینده مشکل عدیده‌ای ایجاد رئیس انجمن سنگ آهن ایرانو نگرانی‌های جدیدی را برای بخش معدن ایجاد خواهد کرد.

مدیرعامل فولاد خوزستان:

چالش بعدی تولید فولاد، تامین سنگ‌آهن است

مدیرعامل فولاد خوزستان با بیان اینکه هم اکنون صنعت فولاد بـه عنوان یک صنعت مادر در تولید ناخالص داخلی کشـور، نقش مهمی را ایفا می‌کند، گفـت: قیمت‌گذاری دسـتوری می‌تواند مشـکلات زیادی را برای صنایع بزرگ و به خصوص صنعت فولاد کشور ایجاد کند.

امیـن ابراهیمـی در گفت‌وگو با فولادبـان درباره پیش شرط‌های رسـیدن به هدف تولید ۵۵ ملیون تنی فولاد تا ۱۴۰۴ با اشـاره‌ای به چالش‌های صنعت فولاد اظهار کرد: مهم‌ترین دغدغه امروز صنعت فولاد، محدودیت‌های انرژی اسـت؛ محدودیت‌هایی که در تابستان در بخش برق و در زمسـتان در بخش‌های برق و گاز خود را نشـان می‌دهند. برهمین اسـاس، ادامه چنین روندی مطلوب صنعت فولاد نیسـت. وی، یکی از مهم‌ترین راهکارهای برداشـته شدن محدودیت‌هـای انرژی را بهینه‌سـازی مصـرف در حوزه مصرف‌کنندگان خانگی عنوان کرد و گفت: تامین سـنگ آهن برای تداوم تولید در سال‌های آتی، از دیگر چالش‌های مهم صنعت فولاد است.

با در نظر گرفتن ذخایر فعلی و افق تولید فولاد کشـور، این میزان تا ۱۳ تا ۱۵ سال آینده کشور را تامین می‌کند. بـرای رهایی از این چالـش باید علاوه بر اکتشـافات، در مسـیر بهره‌برداری از معادن کشـورهای همسایه حرکت کرد.

بـه عقیده مدیرعامل فـولاد خوزسـتان، گاز به عنوان یـک فنـاوری تولید و یک مزیت رقابتـی تولید در صنایع فولادسـازی مطرح اسـت ولی در ۲ سـال اخیـر تأمین انرژی بـه چالش صنعت فولاد تبدیل شـده به طوری که هر سـال اختصاص گاز مورد نیاز برای صنایع فولادسازی محدودیت پیدا کرده است. وی تصریح کرد: کمبود انرژی به خصوص قطعی گاز سبب شده است شرکت‌های فولادی که در شـرق ایران قرار دارند، تولیدات‌شـان به صفر برسد و هم‌اکنـون ۴۰ درصد ظرفیت شـرکت‌های تولیدکننده آهن‌اسـفنجی بـه علت کمبـود و قطعی گاز بلااسـتفاده مانده است.

مدیرعامـل فـولاد خوزسـتان گفـت: براسـاس برنامه‌ریزی‌هـای انجام شـده، قرار اسـت تا سـال ۱۴۰۴ میـزان تولیـد فولاد کشـور بـه ۵۵ میلیون تـن افزایش یابد که قرار اسـت در این افق چشـم‌انداز ۳۶ میلیون تن فولاد در کشـور به مصرف داخلی و ۱۹ میلیون تن آن به کشـورهای خارجی صادر شود که این می‌تواند درآمدهای خوبی را برای صنعت فولاد و کشـور ایجاد کند. ابراهیمی با اشـاره به ایجاد توازن در صـادرات فولاد و فراهم کردن بسـتر مناسـب برای این موضوع، گفت: یکـی از مباحثی کـه صنعت فـولاد در حال دسـت و پنجه نـرم کردن با آن اسـت، موضـوع صـارات و نرخ گذاری‌ها اسـت و باید برنامه‌ریزی به سمت و سوی تشویق بیشتر و آسان تر این امر باشـد تا از کاهش تولید و دپوی محصولات جلوگیری شود.

مدیرعامل فولاد خوزستان بیان کرد: اقتصاد یک موجود زنده است و بازار نیز براساس عرضه و تقاضا باید به فعالیت خود ادامه دهد و قیمت‌گذاری دستوری می‌تواند مشکلات زیـادی را برای صنایع بزرگ و بـه خصوص صنعت فولاد کشور به وجود آورد.

عکس: آیدا فریدی

«روزگار معدن» گزارش می دهد

توسعه صنعت فولاد نیازمند نگاه تخصصی

گروه معدن

پیشرفت‌ها در صنعت فولاد باعث شد تا بسیاری از نیازهای این حوزه امروز در داخل کشور تامین و در نهایت محصول نهایی سوددهی بیشتری راهی بازارهای داخلی و صادراتی شود اما این در حالی است که عدم توجه به توسعه در بالادست این زنجیره می تواند تمامی این پیشرفت ها را تحت تاثیر قرار دهد. امروز بخش معدن نیز نیازمند توجه ای است که بر صنعت فولاد متمرکز است. به گزارش «روزگارمعدن»، خودکفایی صنعت فولاد در برخی تجهیزات و قطعات یک اتفاق مهم و موفقیت بزرگی بود که توانست صرفه جویی ارزی بسیاری به همراه داشته باشد.

در این باره بهرام سبحانی، رئیس انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران اظهار کرد: هم‌اکنون بسیاری از واحدهای تولیدکننده فولاد در کشور بعضی از قطعات، مواد اولیه و تجهیزات مورد نیاز خود را از خارج کشور تأمین می‌کنند و برگزاری چنین جشنواره‌ای کمک می‌کند تا تولیدکنندگان داخلی و فولادسازان بتوانند با یکدیگر مرتبط شده و نیاز صنعت فولاد کشور را برآورده کنند. بسیاری از تولیدکنندگان و صنعتگران توانا در کشور وجود دارند که با امضای تفاهم‌نامه در این جشنواره‌ها که در سال‌های گذشته انجام شده بیش از ۴۰۰ قرارداد با یک میلیارد دلار صرفه‌جویی ارزی را رقم زده است.

رئیس انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران افزود: به طور مثال ۵۰ میلیون دلار در سال الکترود وارداتی در کشور مصرف می‌شود که این میزان جزو هزینه‌های تولید است و اگر بتوانیم بومی‌سازی این ماده اولیه و دیگر قطعات، تجهیزات و مواد اولیه را بومی‌سازی کنیم می‌توانیم صرفه‌جویی ارزی قابل‌توجهی را رقم بزنیم.

این صرفه‌جویی می‌تواند سرعت توسعه در صنعت فولاد را افزایش دهد و همان‌طور که امروز شاهد هستیم، توسعه در صنعت فولاد از سوی واحدهای فولادی با سرعت بسیاری درحال انجام است. بسیاری از واحدهای فولادی امروز درحال اجرای طرح های توسعه‌ای هستند تا بتوانند میزان تولید را افزایش داده و به ظرفیت‌های اسمی خود دست پیدا کنند.

وجیها... جعفری، رئیس هیات عامل ایمیدرو نیز در حاشیه چهارمین جشنواره ملی فولاد با بیان این مطلب اظهار کرد: طی ۳ سال اخیر با همکاری ایمیدرو و انجمن ملی فولاد ایران، با ایجاد سامانه کارلینک به عنوان حلقه اتصال، بسترسازی برای ورود سازندگان و شرکت‌های نیازمند شکل گرفت و درنتیجه، با احصای نیازمندی‌ها و متعاقب آن، با استفاده از دانش روز، بومی‌سازی قطعات و تجهیزات انجام شد. وی ادامه داد: در این مدت، بیش از ۲۶هزار قطعه و تجهیز در صنعت فولاد از طریق سامانه کارلینک بومی‌سازی شده که البته انجمن ملی فولاد، نقش بیشتری در این زمینه ایفا کرده است. در مراسم افتتاح جشنواره نیز تفاهم‌نامه‌های مختلفی برای تامین نیازهای داخلی بین شرکت‌های سازنده و نیازمند منعقد شد.

اما سوال این است که با وجود سرعت بالای توسعه در صنعت فولاد، در بالا دست یعنی توسعه بخش معدن نیز این سرعت به اندازه میانه زنجیره است؟

بدون‌شک این سرعت به اندازه سرعت صنعت فولاد نیست و همین موضوع نگرانی‌ها درباره تامین مواد اولیه را درپی داشته است. نمی‌توان با توسعه‌های نامتوازن توقع تحقق اهداف را داشت. امروز در حالی صنعت فولاد به دنبال افزایش ظرفیت‌های تولید خود است که به دلیل کمبود در زیرساخت‌هایی همچون برق و گاز در بهترین حالت ممکن تولید به ۳۰ میلیون تن می‌رسد. در نتیجه به هر اندازه که صنعت فولاد در تامین قطعات و تجهیزات خودکفا شود و برای تامین برق به دنبال ساخت نیروگاه برود اما اگر در بالا دست توسعه بخش معدن اجرایی نشود نمی توان به تولید فولاد با بهره‌وری بالا چندان امیدوار بود.

عدم توسعه اکتشافات می تواند این صنعت را مجبور به واردات سنگ‌آهن یا ورود به معادن فرامرزی کند اما بی‌تردید در آن شرایط قیمت تمام شده برای فولادی‌ها افزایش پیدا می‌کند و همین موضوع بر توان صادراتی اثرگذار خواهد بود. شاید در شرایط فعلی توسعه بخش معدن و بومی‌سازی در این بخش با سرعتی همچون سرعت صنعت معدن از الزاماتی باشد که معدنی‌ها به آن نیازمند هستند.

البته در این‌باره رییس هیات عامل ایمیدرو اظهار کرده است: خوشبختانه با اکتشافات عمقی درحال انجام، ذخایر جدیدی به مجموعه افزوده می‌شود و نتایج حاکی از اضافه شده ذخایر جدید، به میزان ذخایر موجود است.

وی افزود: به عنوان مثال، در منطقه گل‌گهر، بیش از ۵۰۰ میلیون تن افزایش ذخیره داشته‌ایم. نتایج حفاری‌های زمین شناختی در برخی مناطق گرچه نیازمند قطعی شدن ذخایر است اما در مجموع، چشم‌انداز مثبت است.

رئیس هیات عامل ایمیدرو خاطرنشان کرد: موضوع سرمایه‌گذاری در معادن خارج از کشور نیز مطرح است. اکتشافات را در بخش‌های مختلف عناصر آغاز کرده‌ایم و حتی مصوباتی هست که می‌توانیم قانونی انجام دهیم. این روند می‌تواند نگرانی‌ها را برطرف کند.

اما با این حال شاید بخش معدن بیش از هر اقدام دیگری نیازمند تسهیل در قوانین و رفع قوانین و مقررات باشد. رفع برخی قوانین و مقررات و همچنین کاهش برخی هزینه‌ها ازجمله افزایش حقوق دولتی به ویژه برای معادن کوچک و متوسط می‌تواند سرعت تولید در بخش معدن را افزایش دهد.

با رفع این مشکلات فعالان بخش معدن به راحتی می‌توانند خود توسعه در این بخش را محقق کنند و دیگر نیازی نیز فولادی ها در این زمینه ورود داشته باشند. درواقع توسعه در بخش معدن با نگاه تخصصی رقم می‌خورد. اما برخی تولیدکنندگان فولاد معتقد هستند باید این حوزه نیز وارد معدن‌داری شود.

ایرج رخصتی، مدیرعامل شرکت ذوب‌آهن اصفهان با اشاره به مشکلات موجود در مورد تامین مواد اولیه واحدهای فولادی در سال‌های گذشته یادآور شد: ذوب‌آهن اصفهان در اوایل تاسیس دارای معادن خاص خود بود ولی در طول زمان و با تصمیمات مختلف، این معادن را از دست داد و به دنبال آن در تامین مواد اولیه پایدار مورد نیاز خود با مشکلات فراوانی روبه‌رو شد. این مجتمع عظیم صنعتی اخیرا با انجام فعالیت‌های مختلف در تلاش است که معدن‌داری کند، چراکه معدن‌داری، حق تولیدکننده فولاد و صاحب خط تولید است. وی در پایان با اشاره به موفقیت‌های اخیر ذوب‌آهن اصفهان در خرید معدن، از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، پیگیری و همکاری لازم در جهت رفع مشکلات مختلف این شرکت و سایر واحدهای فولادی کشور را خواستار شد.

اما نباید فراموش کرد توسعه در هر بخش باید توسط فعالان همان حوزه با نگاه تخصصی انجام شود. وضع برخی قوانین و مقررات و ممنوعیت‌های صورت گرفته باعث شد تا توان معدنی‌های به ویژه در معادن کوچک و متوسط کاهش پیدا کند، درحالی که با تسهیل موارد و ایجاد بسترهای موجود این بخش می‌تواند به توسعه اکتشافات و استخراج بپردازد. به عنوان مثال چالش تامین ماشین آلات از موضوعات مهمی است که معادن کوچک و متوسط با آن مواجه هستند. هرچند تولیدکننده داخلی نیازمند حمایت از سوی دولت و معدنکاران در حوزه ماشین‌آلات است اما بهتر آن است که این حمایت به موازات واردات برخی ماشین‌آلات که مورد نیاز است انجام شود. البته وزارت صنعت، معدن و تجارت در این زمینه از سیاست‌های اولیه خود عقب‌نشینی کرد و اعلام کرد آن بخشی از نیاز معدنی‌ها که در داخل تولید نمی‌شود را می‌توان وارد کرد. این موضوع علاوه‌بر تامین نیاز معدنی‌ها به رقابتی شدن تولیدات داخلی هم کمک خواهد کرد. آنطور که پیداست معدنی‌ها می‌توانند توسعه در این بخش را محقق کنند اما در صورتی که بتوانند نقدینگی لازم را تامین کرده و درگیر قوانین و مقررات یکباره و خلق‌الساعه نشوند. در این شرایط شاید بهتر باشد که تولیدکنندگان فولاد هم به فعالیت در حلقه خود بپردازند زیرا ورود فولادی‌ها به بخش معدن و معدنی‌ها به فولاد می‌تواند علاوه‌بر برهم زدن توازن در حلقه های زنجیره، تامین برخی نیازها را سخت‌تر از قبل کند. از سویی دیگر برخی معدنی‌ها معتقدند با نزدیک شدن قیمت‌ها به قیمت‌های جهانی می‌توانند سرمایه مورد نیاز برای توسعه را تامین کنند. این موضوع نه‌تنها در حوزه سنگ‌آهن بلکه در حوزه زغال‌سنگ هم که در برخی واحدهای فولادی اصلی‌ترین مشتریان آنها محسوب می‌شود به چشم می‌خورد و فاصله قیمت‌های داخلی با قیمت‌های جهانی باعث شده تا امروز معادن زغال‌سنگ چندان توسعه‌ای نداشته باشند. پس راهکار دیگر دولت برای ایجاد این توسعه می‌تواند نزدیک شدن قیمت‌های داخلی به قیمت‌های جهانی باشد تا سوددهی در بخش معدن به ویژه معادن کوچک افزایش یافته و در ادامه شاهد توسعه در این بخش باشیم.

شاید تصمیم به تکمیل زنجیره ارزش در واحدها معدنی بود که حالا امروز فولادی‌ها را به معدن‌داران جدی در حوزه سنگ‌آهن تبدیل کرده است. از سویی دیگر کمبود در بحث تامین مواد اولیه باعث شد تا فولادی‌ها با ایجاد معاونت‌های معدنی به سراغ سرمایه‌گذاری در این بخش رفته و بتوانند بخشی از نیاز خود به سنگ‌آهن را تامین کنند اما شاید رفع موانع در این بین و تمرکز بر حلقه ابتدایی زنجیره بتواند سرعت این توسعه را افزایش دهد. اتفاقی که به نفع صنعت فولاد و معدنی‌ها خواهد بود و در ادامه منجربه افزایش اشتغال و تولید در بخش‌های یادشده می‌شود.

استراتژی فولاد هرمزگان در مشتری‌مداری

مدیریت فروش و بازاریابی شرکت فولاد هرمزگان گفت: این واحد براساس ماموریت سازمانی خود موظف است نقشی فعال در فروش اسلب به بازارهای صادراتی هدف و حضور پایدار در بازار داخل با گرایش به محصولات ویژه با ارزش‌افزوده بیشتر داشته باشد.

به گزارش معدن نیوز، مهدی شکری‌زاده در خصوص عمده‌ترین ماموریت واحد فروش در سازمان‌ها بیان کرد: مدیریت فروش و بازاریابی هر سازمانی براساس رسالت و ماموریت سازمانی خود موظف است ماحصل تلاش‌های کل سازمان را به بهترین شکل ممکن به ثمر برساند و در پایان هر سال، با درآمدزایی اثربخش، سودآوری مطلوبی را برای شرکت به ارمغان آورد. مدیریت فروش و بازاریابی شرکت فولاد هرمزگان نیز از این قاعده جدا نیست.

وی ادامه داد: روند رشد درآمد شرکت و دستاوردهای حاصل‌شده در بازارهای داخلی و صادراتی، به روشنی بیانگر عملکرد مطلوب این مدیریت از سال‌های گذشته تا امروز بوده است. مدیریت فروش و بازاریابی شرکت، علاوه‌بر اینکه همواره موفقیت‌ها و دستاوردهای به‌دست‌آمده خود را مرهون راهبری و تصمیمات صحیح مدیریت عالی سازمان و همکاری صمیمانه سایر واحدهای ذی‌ربط می‌داند، خود را موظف دانسته که جهت تحقق اهداف متعالی فروش، گام‌های بزرگی در مسیر بهبود، تعالی عملیات، حل به موقع مشکلات و سرعت در تصمیم‌گیری‌ها بردارد و هوشمندانه با چالش‌های پیش آمده مقابله کند. همچنین این مدیریت معتقد است باید با هوشیاری کامل در مسیر تحقق اهداف شرکت گام بردارد و ضروری است با تکیه بر دانش و

درس‌آموخته‌ها از سایر شرکت‌های برتر، با ایجاد تمایز در ارائه خدمات ویژه در مقایسه با سایر رقبای داخلی و خارجی، فروش محصول اسلب شرکت را متناسب با تلاطم‌های بازار مدیریت و با اولویت‌بندی نیازهای مشتریان و برقراری روابط صمیمی با آنها به طور هوشمندانه از فرصت‌های بازار استفاده کند.

مدیریت فروش و بازاریابی شرکت فولاد هرمزگان در ارتباط با استراتژی این واحد برای حضور موفق در بازار، عنوان کرد: مدیریت فروش و بازاریابی شرکت فولاد هرمزگان بر اساس ماموریت سازمانی خود موظف است نقش فعالی در فروش اسلب به بازارهای صادراتی هدف و حضور پایدار در بازار داخل با گرایش به محصولات ویژه با ارزش افزوده بالاتر داشته باشد. از این رو، ریل‌گذاری اهداف فروش و بازاریابی در افق بلندمدت، معطوف به توسعه صادرات در بازارهای جهانی و مدیریت بازار داخل با گرایش به محصولات با ارزش‌افزوده بالاتر است. شکری‌زاده در پاسخ به این سوال که موقعیت جغرافیایی فولاد هرمزگان چه تاثیری در انجام هرچه بهتر این ماموریت دارد، اذعان کرد: شرکت فولاد هرمزگان به دلیل دسترسی به آب‌های آزاد و استقرار آن در منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج‌فارس و برخورداری از امکانات مجتمع بندری شهید رجایی، از سایر فولادسازان کشور متمایز است و صادرات‌محور بودن شرکت فولاد هرمزگان را به لحاظ اقتصادی بیش از پیش توجیه‌پذیر می‌سازد. بر همین اساس، با توجه به شدت رقابت در بازار محصول نیمه نهایی اسلب، انتخاب استراتژی کسب رضایت مشتریان، بهترین نتایج و دستاوردهای حاصل شده را طی چند سال گذشته تاکنون برای شرکت به ارمغان آورده است.

وی در ارتباط با جایگاه مشتری از نگاه شرکت فولاد هرمزگان، مطرح کرد: مشتری‌مداری و کسب رضایت مشتریان از محصول، ارائه خدمات ویژه و کشف نیازها و خواسته‌های مشتریان از ارکان بسیار مهم مدیریت فروش و بازاریابی محسوب می‌شود. بنابراین مدیریت فروش و بازاریابی شرکت فولاد هرمزگان با الگوبرداری از سازمان‌های موفق همواره سعی کرده است با رویکرد مشتری‌مداری از طریق کسب مزیت‌های رقابتی، موفقیت‌ها و تحقق اهداف فروش را به رضایت مشتریان خود گره بزند و با توجه به اینکه مشتریان وفادار مهم‌ترین سرمایه یک سازمان تلقی می‌شوند، این امر در تمامی سازمان‌ها به‌عنوان یک استراتژی مطرح است.

مدیریت فروش و بازاریابی شرکت فولاد هرمزگان اضافه کرد: شرکت فولاد هرمزگان به عنوان یک شرکت مشتری‌محور، رضایت مشتریان را ارجح بر سود خود می‌داند و منافع خود را هم‌راستا با منافع مشتریان می‌بیند. مدیریت فروش و بازاریابی همچنین سعی کرده است با ایجاد تعلق در مشتریان خود، آنها را به یک مشتری پایدار و وفادار تبدیل کند. این مهم بر این باور استوار است که نگهداری و حفظ مشتریان، به هزینه کمتری نسبت به جذب یک مشتری جدید نیازمند است. در همین حال، مدیریت فروش و بازاریابی شرکت ضروری می‌داند با توجه به شدت رقابت در بازار، با خلق ارزش برای مشتریان خود، زمینه مناسبی را جهت افزایش سهم بازار، گسترش آن و جذب مشتریان جدید و خرید پایدار مشتریان قبلی فراهم کند. از این رو تامین نیاز مشتریان را مورد ارزیابی و سنجش قرار می‌دهد.

شکری‌زاده در پایان یادآور شد: بر اساس ماموریت سازمانی مدیریت فروش و بازاریابی شرکت، علاوه بر ایفای نقش محوری در زمینه صادرات اسلب به بازارهای جهانی، تأمین اسلب کیفی مورد نیاز بازار داخل نیز حائزاهمیت است. به‌گونه‌ای که تامین نیازهای شرکت‌های داخلی به اسلب‌های خاص و کیفی مورد استفاده در تولید کپسول‌های CNG، سازه‌های پر استحکام، قطعات صنعتی با کربن بالا، اسکلت فلزی سنگین و... که دارای ارزش افزوده و سودآوری مطلوبی برای شرکت است، به عنوان یک استراتژی مدنظر قرار دارد.

با توجه به تقاضای بازار داخل به محصولات مذکور، شرکت فولاد هرمزگان با تولید و عرضه اسلب ویژه مورد نیاز، ضمن گام برداشتن در راستای خودکفایی و عدم وابستگی به محصولات خارجی، کاهش واردات و لزوم رونق تولید در صنایع داخلی، باعث صرفه‌جویی ارزی نیز شده و به افزایش منابع درآمدی این شرکت نیز کمک شایانی کرده است.

نظرگاه

مجوزهای کاغذی، چالشی برای صنعت فولاد

سید رسول خلیفه سلطانی
دبیر انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران

یکی از معضلاتی که در ۵ سال اخیر تا سال‌های آینده، یکی از چالش‌های مهم سیاستگذاران در صنعت فولاد بوده و خواهد بود، مجوزهای فراوان اخذ شده برای احداث واحدهای تولیدی در زنجیره فولاد است. طی سال‌های اخیر و از طریق پایش طرح جامع فولاد با همکاری این انجمن و مسئولیت دولت تلاش شد تا مجوزهای راکد ابطال شده و آن دسته از جوازهای تاسیس که در حال پیشرفت بودند، از حمایت برخوردار شوند. فرآیند صدور مجوزها هم در وزارت صمت متمرکز بود تا سیاستگذاری‌های منسجمی اتفاق بیفتد تا اینکه در خردادماه امسال، وزارت صمت طی نامه‌ای صدور مجوز احداث واحدهای صنایع معدنی از جمله فولاد را از قید و بندهای قبلی آن آزاد کرد و وظیفه آن را به سازمان‌های استانی سپرد. اقدامی که شاید در حالت کلی، مثبت و در راستای حذف زمینه‌های فساد و رانت ارزیابی شود اما در خصوص صنعت فولاد ایران که با وجود مقررات قبلی هم بیش از آنچه نیاز بوده، برایش مجوز صادر شده است، این تصمیم می‌تواند پیامدهای منفی به دنبال داشته باشد.

گزارش دبیرخانه ستاد راهبری فولاد کشور از صدور ۳۰ میلیون تن مجوز احداث کارخانجات در زنجیره فولاد فقط در ۶ ماه گذشته حکایت دارد! در کنار این عدد قابل توجه، باید این نکته را هم در نظر گرفت که جمع مجوزهایی که تاکنون برای تولید فولاد صادر شده، به بیش از ۱۰۰ میلیون تن می‌رسد که بسیاری از این مجوزها، قطعاً به مرحله بهره‌برداری نخواهند رسید چرا که اساساً این میزان، از حجم نیاز داخلی و ظرفیت صادراتی کشور به مراتب بالاتر است. به عبارت دیگر برخی از جواز تاسیس‌ها با فشار مسئولان و مقامات محلی و یا با اهداف دیگری به جز توسعه و تولید در زنجیره فولاد اخذ می‌شوند و آمار و ارقام همین مجوزها می‌تواند سیاستگذاران را دچار سردرگمی کند چرا که علاوه بر مسائل اقتصادی باید برای ابعاد زیرساختی، اجتماعی و حتی فرهنگی و امنیتی آن چاره اندیشی کنند.

سوال اینجاست که با توجه به اجرایی شدن قانون تسهیل صدور مجوزها چه راهبردهایی برای کنترل و مدیریت فرآیند این جواز تاسیس‌ها وجود دارد؟با تصویب و اجرایی شدن این قانون، مدیریت مجوزها بسیار سخت شده است اما می‌توان با تدوین راهبردهایی، متقاضیان مجوز برای ورود به صنعت فولاد را توجیه کرد.

یکی از این راهبردها در حوزه انرژی است. می‌دانیم که صنعت فولاد یک صنعت انرژی بر است و از آن سو، زیرساخت‌های انرژی در ایران طی سال‌های اخیر تحلیل رفته است. لذا دریافت مجوز تامین انرژی و لحاظ کردن راهکارهایی برای آن برای طرح هایی که در ابتدای مسیر و در مرحله اخذ مجوز هستند ضروری است. علاوه بر مسئله تامین انرژی، بهینه‌سازی مصرف آن هم در اولویت قرار دارد و استفاده از تکنولوژی هایی نظیر شارژ گرم پیوسته در واحدهای ذوب و نورد یکی از این راهبردهاست. علاوه بر این سرمایه‌گذاران جدید باید محاسبات توجیه اقتصادی و فنی طرح خود را بدون در نظرگرفتن یارانه انرژی در کشور و با احتساب نرخ‌های بین‌المللی انجام دهند چرا که به نظر می‌رسد به‌تدریج در حال آزادسازی نرخ انرژی برای صنایع کشور هستیم هر چند که انرژی ارزان یکی از مزیت‌های نسبی کشور در توسعه صنعت فولاد بوده و بسیاری از واحدهای موجود بر اساس همین مزیت و البته وجود ذخایر غنی سنگ آهن و منابع انسانی کارآمد احداث شده‌اند.

راهبرد دیگر در این خصوص، الزام به دریافت مشاوره‌های تخصصی از مراجعی نظیر تشکل‌ها است. به عنوان فردی که بیش از ۳۰ سال از عمر خود را صرف توسعه و اعتلای صنعت فولاد کشور کرده، دلسوزانه تصریح می‌کنم که باید تلاش کرد تا سرمایه گذارانی که قصد ورود به زنجیره فولاد را دارند، در ابتدا مشورت‌های تخصصی و موثر بگیرند تا در خلاءهای تکنولوژیک و تقاضا محور این صنعت وارد شوند و از سرمایه‌گذاری غیرضرور پرهیز کنند چرا که چنین سرمایه گذاری‌های به اصطلاح کور، نه تنها منافع ملی کشور را محقق نمی‌سازد بلکه منافع مورد انتظار سرمایه‌گذاران را نیز برآورده نمی‌کند و نتیجه آن اتلاف منابع ملی و معضل مازاد عرضه و تکنولوژی غیربهینه خواهد بود.

یادداشت

پیش نیازهای کارآفرینی در بخش معدن

فریبرز مسعودی
استاد دانشگاه و فعال معدن

معدنکاری، سخت‌ترین شغل دنیا است و فعالیت در این حوزه با دشواری‌های ذاتی روبه‌رو است. بر این اساس، کارآفرینی در این حوزه هم دشواری‌ها و اقتضائات خاص خود را دارد.

معادن معمولا در دورافتاده‌ترین بخش‌های کشور قرار دارند و دسترسی معدنکاران به امکانات رفاهی بسیار کم است، بنابراین روشن است که زندگی در این شرایط چندان آسان نیست. بنابراین ایجاد فرصت‌های بیشتر برای کارآفرینی در حوزه معدن، مستلزم آن است که امکانات رفاهی متناسب و بسترهای لازم برای استفاده از تکنولوژی‌های نوین فراهم شود. علاوه بر این، لازم است عوامل خطرآفرین تا حد ممکن از فرآیند معدنکاری حذف شود. امروزه دیگر چندان قابل‌توجیه نیست که معدنچی با جان خود بازی کند، بنابراین باید با جایگزین کردن برخی ماشین‌آلات، استفاده از تکنولوژی‌های جدید، تهویه مناسب محیط، تلاش کرد تا هم فرصت شغلی از دست نرود و هم ریسک فعالیت کاهش پیدا کند. اما ظرفیت کارآفرینی در حوزه معدن چقدر است؟ برای پاسخ به این پرسش باید موضوع را به ۲ بخش تقسیم کرد؛ بخش اول، طرح‌ها و ایده‌هایی دانشگاهی است که حاصل خلاقیت فارغ‌التحصیلان یا حتی دانشجویان این رشته است و بسیاری از این ایده‌ها بسیار هوشمندانه و درخشان است. بخش دوم، ارائه طرح‌ها و ایده‌هایی است که بتواند مشکل بخش صنعت کشور را حل کند. در حال حاضر باید نیازهای بخش معدن کشور را شناسایی کنیم و ایده‌هایی که در پاسخ به این نیازها هستند، موردحمایت بیشتری قرار دهیم. البته ایده‌های نوآورانه و روش‌های خلاقانه‌ای که در دنیا رایج است یا حتی در ذهن افراد خلق می‌شود، می‌تواند بسیار ارزشمند و کارگشا باشد و زمینه ایجاد تحولاتی در بخش معدن را فراهم کند، اما در حال حاضر، بخش اعظم طرح‌هایی که ارائه می‌شوند، در این دسته قرار می‌گیرند و ایده‌هایی که با نگاه به بخش صنعت و حل مشکلات آن خلق می‌شود، انگشت‌شمار هستند. این مشکل از آنجا ناشی شده که پیوند ضعیفی میان بخش صنعت و دانشگاه برقرار است و به این جهت، نیروهای خلاق معمولا به حوزه‌هایی می‌پردازند که برای آنها جذابیت دارد یا در دنیا موردتوجه است.

به‌نظر من، مشکل در مرحله انتخاب طرح اتفاق می‌افتد. در این قسمت است که نیاز اصلی به‌درستی تشخیص داده نمی‌شود و طبیعی است که راه‌حل آن‌هم چندان مفید فایده نخواهد بود. برای عبور از این مشکل، باید در مدت‌زمانی مشخص بخش داوری، تخصیص بودجه و حمایت از ایده‌ها تعطیل یا حداقل کمتر شود. در مقابل، حمایت‌های ویژه‌ای برای تجاری‌سازی ایده‌ها در نظر گرفته شود. البته لازم است، توجه داشته باشیم که چنین طرح‌هایی بیشتر میان‌رشته‌ای هستند، بنابراین باید کارآفرینان رشته‌های مدیریتی، اقتصادی، معدن و زمین‌شناسی با هم کار کنند تا راه‌حلی همه‌جانبه برای مشکل موردنظر بیابند. در حوزه‌های صنعتی، به‌طورکلی بیشتر به کارآفرینانی نیاز داریم که بتوانند نیروی کاری را فعال کنند. تصور ما این است که باید سرمایه‌گذاری زیادی انجام شود تا کارآفرینان بیشتری تربیت کنیم، اما نیاز کشور به این افراد محدود است و نباید این نکته فراموش شود که اگر ما یک کارآفرین نیاز داریم، در ازای آن باید ۱۰۰نفر دیگر کار بکنند. اغلب نیروهای کاری که در بخش صنعت ما مشغول به کار هستند، به ۲دسته تقسیم می‌شوند؛ یک دسته نیروهای متخصصی هستند که توانایی‌های ویژه دارند و بیشتر در بخش‌های مدیریتی و برنامه‌ریزی کار می‌کنند و دسته دیگر بیشتر تکنسین‌ها هستند. بسیاری از کشورهای پیشرفته برای تامین نیروی کار توانمند، مرکز اشتغال یا آموزش حرفه‌ای تاسیس کرده‌اند تا نیروهایی حرفه‌ای که قادر به قبول مسئولیت کاری باشند، تربیت کنند. ما هم باید با تغییر سیستم نگرش در آموزش و پرورش، تغییر روش‌ها در آموزش عالی، توسعه بنگاه‌ها و آموزش تخصصی در مقطع فوق‌دیپلم یا دوره‌های کارگاهی این خلا را پر کنیم. در شرایط امروزی مشاغل ، دیگر کمتر جایی به کارگر صفر احتیاج دارد، زیرا کارها به‌سوی تخصصی شدن پیش می‌روند. بنابراین باید همیشه تکنسین‌هایی داشته باشیم که بتوانند مهارت‌های تخصصی حداقلی داشته باشند.

چه‌بسا موارد زیادی وجود دارد که زمینه توسعه وجود دارد، اما به‌دلیل نبود زیرساخت و نیروی انسانی نمی‌توان این کار را انجام داد. متاسفانه در حال حاضر همه فکر می‌کنند باید در رده‌های بالای مدیریتی قرار بگیرند، شرکتی تاسیس کنند و تعداد زیادی نیرو زیر دست‌شان کار کنند، اما توجه چندانی به نیرو و سرمایه کاری که باید بیایند و مشغول باشند و بدنه اصلی صنعت ما را بچرخانند، نشده است.

در بررسی چالش های بخش معدن تشریح شد

از ضعف در اکتشاف تا قیمت‌گذاری دستوری

گروه معدن

رابطه دولت و معدن چگونه باید باشد تا چرخ تولید بگردد؟! این روزها اهالی معدن، همه در تب‌وتاب تغییرات سریع و غافلگیرکننده چارچوب مالوف فعالیت‌شان هستند. از بودجه، یارانه گرفته تا نرخ ارز، عوارض صادرات، تعرفه واردات، افزایش هزینه حمل کالا و هزار و یک دغدغه دیگر که مثل توفانی معادلات ذهنی و برنامه‌ریزی کاری‌شان را درمی‌نوردد. پای صحبت هرکدام که می‌نشینیم، ناگفته‌ها و درددل‌های فراوانی دارند، اما آنچه به‌تناوب تکرار می‌شود، انتظارات و توقعاتی است که دولت باید به آنها توجه کند تا کمک‌حال‌شان باشد و گرهی از این کلاف سردرگم باز کند. در گزارش امروز «روزگارمعدن» از منظر ۲ فعال و کارشناس حوزه معدن، نگاهی به انتظارات و توقعات بخش معدن داشتیم. آنچه در پی می‌خوانید، گلایه‌ها و انتظارات تقی نبئی و حسام‌الدین فرهادی‌نسب در حوزه معدن است.

عکس: روزگار معدن

> بزرگ‌ترین چالش اقتصاد معدن، سیاست قیمت‌گذاری دستوری است که در بخش فرآورده‌های معدنی و صنایع پایین‌دستی تا متالورژی و تولید شمس، محصولات فلزی، سیمان و حتی تا صنعت کاشی و شیشه حاکم بوده است

رأس هرم زنجیره تولید

تقی نبئی ـ کارشناس و فعال معدن: صنعت معدنکاری از اکتشاف آغاز می‌شود، با استخراج ادامه می‌یابد و تا فرآوری و متالورژی دنبال می‌شود. کل فرآیند صنعت معدنکاری، فعالیتی علمی و فن‌محور است و هدف از آن، تولید ثروت، تامین مواد اولیه و فربه کردن حلقه اول زنجیره‌های گسترده تولیدی است. معدن در رأس هرم زنجیره تولید قرار گرفته است. این بخش به‌عنوان رهبری‌کننده فعالیت‌های اقتصادی، با نگاه دولتی و سیاسی آسیب می‌بیند و این آسیب به بخش‌ها و زنجیره‌های پایین‌دستی هم منتقل می‌شود.

▣ سایه سنگین نگاه دولتی

متاسفانه سایه سنگین نگاه‌های دولتی و سیاسی بر سر حوزه معدن، به‌ویژه در حوزه قوانین و مقرراتی که وضع‌شده، حاکم است. دولت در بخش قابل‌توجهی، شاید بیش از ۸۰ درصد فعالیت‌های معدن و صنایع معدنی ایران سهامدار عمده است. یعنی در تمامی صنایع مادر معدنی برای مثال در فولاد، مس، آلومینیوم، سیمان و... به‌صورت مستقیم سرمایه‌گذاری کرده و با اینکه سال‌های سال از این سرمایه‌گذاری‌ها گذشته است، هنوز حاضر نیست، سهام خود را واگذار کند و کماکان به‌عنوان سهامدار عمده در تصمیم‌سازی این صنایع حضور دارد.

▣ ضعف اکتشاف

ضعف اکتشاف در بخش معدن بسیار جدی است. این روزها شاهد اظهار نگرانی بیشتر صاحب‌نظران و فعالان بخش‌های مختلف در این زمینه هستیم و دولت ضعیف‌ترین عملکرد را در حوزه اکتشاف داشته است. علاوه بر این، نه‌تنها نقش حمایتی خود را ایفا نکرده که وظایفش را نیز نادیده گرفته و در حداقل سطح ممکن پیگیری کرده است. گواه این ادعا خودداری از پرداخت بودجه‌های سنواتی است که برای این بخش در نظر گرفته می‌شود. این بودجه‌ها هرچند بسیار ناچیز است، اما بازهم به‌درستی پرداخت نمی‌شود. کشور پهناور ما نیازمند آن است که سرمایه‌گذاری‌های زیادی در حوزه اکتشاف انجام شود و ما بتوانیم علاوه بر اکتشافات سطحی، از اکتشافات عمقی که از آن تاکنون غافل بوده‌ایم، بهره‌مند شویم.

▣ حقوق دولتی

در بحث حقوق دولتی قانون‌گذار پیش‌بینی کرده که درصدی از درآمد معادن به‌حساب خزانه واریز شود تا حدود ۶۵ الی ۷۰ درصد از این مبلغ به حوزه معدن بازگردد و وزارت صمت بتواند با این اعتبارات، زیرساخت‌های معدن را تامین کند و از این طریق، زمینه شکوفایی این بخش را فراهم کند، متاسفانه در سنوات گذشته شاید کمتر از ۱۰ درصد از این اعتبارات به وزارتخانه بازگشته و به‌نظر می‌رسد وزارت صمت، همین میزان را هم در بخش زیرساخت‌های حوزه معدن به‌درستی مصرف نکرده است. بنابراین هر سال ۹۰ درصد از حقوق دولتی که رقم درشتی است، و شاید به بیش از ده‌ها هزار میلیارد تومان برسد، از بخش معدن خارج می‌شود و متاسفانه هرگز دوباره جذب این بخش نمی‌شود. علاوه بر این، ۵ درصد صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی هم به‌درستی به این بخش تخصیص داده نمی‌شود. همین‌طور ۳ درصد سازمان نظام‌مهندسی هم تاکنون پرداخت‌نشده است. تمام این شواهد حاکی از آن است که بخش معدن سالانه رقمی بین ۵ تا ۱۰ درصد منابع درآمدی خود را از دست می‌دهد و آنچه در قانون پیش‌بینی‌شده به‌هیچ‌وجه محقق نمی‌شود که این چالش به رشد و توسعه در حوزه معدن آسیب شدیدی وارد می‌کند.

▣ تجهیزات و امکانات

مثال دیگری که نشان می‌دهد حاکمیت در بخش معدن عملکرد ضعیفی داشته، موضوع تجهیز ناوگان معدنی و نوسازی است که همواره با مقررات بروکراتیک پیچیده موانعی متعددی بر سر راه آن قرار گرفته که مانع از نوسازی ناوگان ماشین‌آلات معدنی شده است. این معضل علاوه بر اینکه شائبه رانت و فساد را در این حوزه ایجاد کرده، ضربات و لطمات زیادی به اقتصاد معدنی به‌ویژه نرخ تمام‌شده وارد آورده و به رکود و وقفه در تولید دامن زده است.

▣ قیمت‌گذاری دستوری

بزرگ‌ترین چالش اقتصاد معدن، سیاست قیمت‌گذاری دستوری است و در بخش فرآورده‌های معدنی و صنایع پایین‌دستی تا متالورژی و تولید شمس، محصولات فلزی، سیمان و حتی تا صنعت کاشی و شیشه حاکم بوده است. این نوع قیمت‌گذاری باعث می‌شود که انگیزه و مشوق‌های سرمایه‌گذاری در حوزه معدن کاهش یابد که مانعی جدی بر سر شکوفایی اقتصاد معدن بوده است. متاسفانه کماکان شاهد ادامه این روند هستیم که یا روی خود محصولات اعمال می‌شود یا روی ارز حاصل از صادرات. در مورد اخیر صادرکننده باید ارز صادراتی را یا در سامانه نیما یا در سامانه توافقی عرضه کند. این در حالی است که باید هزینه‌های خود را با ارز آزاد بپردازد. ورود دولت به ارزش‌گذاری تولیدات و محصولات، یکی از چالش‌های اساسی شکوفایی اقتصاد این حوزه و یکی از بزرگ‌ترین آفات حوزه فعالیت‌های معدنی کشور است.

پیکر نحیف معدن

حسام‌الدین فرهادی‌نسب ـ کارشناس و فعال معدن: حقوق دولتی معادن بزرگ‌ترین اجحافی است که به بخش معدن می‌شود، نگاه درآمدزایی دولت و مجلسیان به موضوع حقوق دولتی منجر می‌شود. هر یک از دیگری سبقت می‌گیرند تا این عدد را بزرگ‌تر و مشاورانی استخدام می‌کنند تا بتوانند ۵ هزار میلیارد تومان (همت) را ۱۰ همت و بعد به ۲۰ همت تبدیل کنند و به همین ترتیب پیش بروند. این اعداد و ارقام رو به رشد متاسفانه در محل‌های پیش‌بینی‌شده در قانون هم هزینه نمی‌شود و در نتیجه پیکر معدن روزبه‌روز نحیف‌تر و مشکلات اطراف آن فربه‌تر می‌شود.

معدنداری که این حقوق دولتی سنگین را می‌پردازد، حداقل انتظارش این است که تبصره‌های ماده ۱۴ قانون درباره وی اعمال شود و دیگر گرفتاری‌های جانبی مثل مشکل مسیر دسترسی، منابع طبیعی، معارضان محلی، جاده و... را نداشته باشد، اما همه این معضلات همچنان وجود دارد و گریبان معدندار را می‌گیرد و باید با صرف هزینه‌های اضافه آنها را هم برطرف کند.

در حوزه مالیات هم قرار بود، بخش معدن به‌دلیل فعالیت در مناطق محروم، از معافیت مالیاتی برخوردار شود، اما باتوجه به اینکه موضوع معافیت‌ها زیر نظر استانداری‌ها است و مناطقی که استانداری مشخص می‌کند، جزو مناطق محروم به‌شمار می‌رود، ممکن است برخی معادن از دایره این تعریف خارج شوند. در واقع گاهی از آنجا اسم معدن پرطمطراق است، نگاه برخی به معدن کاملا منفعت‌جویانه باشد. در این فرآیند سعی بر آن است که این بخش به‌سرعت به پول نزدیک شود تا بتوانند از آن درآمدی داشته باشند.

▣ پیچیدگی‌های قوانین و مقررات

آنچه مسلم است درباره پیچیدگی‌های قوانین و مقررات نیز باید شیوه‌نامه‌ها، تفاهمنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌هایی که سوار بر قانون معادن می‌شوند موزد بازنگری و اصلاح قرار گیرند. این دست از قوانین که به‌واسطه فشار دستگاه‌های بالادستی تحمیل می‌شوند، بر پیکر نحیف معدن فشار وارد می‌کنند. وقتی در ماده ۱۰۹ و ۱۱۰ قانون معادن صراحتا اجازه ورود ماشین‌آلات صادر شده یا طبق قانون معادن، معدندار باید بتواند ماشین‌آلات موردنیاز خود را وارد کند، چطور یک معاون وزیر می‌تواند با یک دستورالعمل جلوی آن را بگیرد یا مسئول بعدی عوارض آن را افزایش دهد و به‌همین ترتیب، نفر بعدی قید دیگری برای آن ایجاد کند و به همین ترتیب گرهی بر گره‌های دیگر افزوده شود. در واقع ما با تورم دستورالعمل‌ها مواجهیم و اصل قانون رهاشده است، به‌عبارت بهتر، گاهی مسائل در کشور ما به‌شیوه کدخدامنشی پیش می‌رود.

▣ نص صریح قانون در حقوق دولتی

در موضوع حقوق دولتی نیز باوجود نص صریح قانون که در آن نحوه اخذ حقوق دولتی مشخص‌شده، باز به‌شکل سلیقه‌ای عمل می‌شود. شاید زمانی این اعداد و ارقام ناشی از اجرای قانون حقوق دولتی خیلی بزرگ و آزاردهنده نبود و منطقی و قابل‌قبول به شمار می‌رفت، بنابراین اعتراضی به آن نمی‌شد، اما امروز بخش عظیمی از درآمد معدن را شامل می‌شود.

به نظر می‌رسد از آنجا که اجرای برخی دیگر از قوانین و کسب درآمد از آن محل با دشواری‌هایی همراه بوده و وصول مطالبات برای دولت هزینه دارد، فشار را روی دوش معادن گذاشته‌اند. علت این است که در بخش معدن، گلوگاه‌های متعددی وجود دارد. به عنوان نمونه در ساده‌ترین شرایط اگر یک روز گازوئیل به یک معدن نرسد، هم کار می‌خوابد و هم افرادی که از آن معدن ارتزاق می‌کنند، کار خود را از دست می‌دهند و آن بنگاه اقتصادی از حیزانتفاع ساقط می‌شود.

بنابراین معدنداران جزو مشاغلی به حساب می‌آیند که مجبور به تمکین فوری قوانین حتی در صورت مخالفت با آن قانون هستند. درحقیقت رگ حیات آنها در دست دولت است و اگر حقوق دولتی را پرداخت نکنند با مشکلات جدی برای ادامه کار مواجه می‌زوند. به عنوان مثال سهمیه سوخت آنها قطع می‌شود، اجازه انفجار ندارند و با چالش‌های متعدد دیگر روبه‌رو می‌شوند.

جالب اینجا است که همه این سختگیری‌ها درباره معادن صادق است و برای تادیه مالیات یا جریمه از کارخانجاتی که شاید ده‌ها برابر یک معدن درآمد داشته باشند یا تخلفات بزرگ‌تری انجام دهند، هیچ مکانیسمی وجود ندارد.

▣ اقتصاد یا معدن

هر مشکل که در بخش اقتصادی معدن داریم،متاثر از شرایط کلی اقتصاد کشور است. به‌عبارت بهتر، معدن حوزه‌ای جدا و منفک از اقتصاد نیست و تمام مشکلاتی که برای اقتصاد و مردم پیش می‌آید، در بخش معدن هم تاثیرگذار است، بنابراین هر تمهیدی که دولت برای اقتصاد، کنترل بازار ارز و مهار تورم بیندیشد، می‌تواند جلوی آشفتگی بیش‌ازپیش بخش معدن را هم بگیرد. البته انعطاف‌پذیری حوزه معدن به نسبت دیگر حوزه‌های اقتصادی کمتر و این یکی از ویژگی‌های خاص این حوزه است. بر ای مثال اگر کارخانه‌ای تصمیم بگیرد که فردا تغییری در کادر و کارکنان خود اعمال کند بلافاصله می‌تواند تصمیمات خود را به مرحله اجرا بگذارد، چون تمام کارمندان و کارگران مجموعه باید صبح روز بعد سرکار خود حاضر شوند، اما این فرآیند در معدن به زمان زیادی نیاز دارد، زیرا به‌طورمعمول معادن در نقاطی دورافتاده واقع هستند و کیلومترها با نزدیک‌ترین شهرستان فاصله دارند.

و یا در مواقع اورژانسی، به‌عنوان‌مثال اگر اتفاقی برای معدنچی‌ها بیفتد، باید مصدوم را برای رساندن به مرکز درمانی، با دست‌خالی تا سر جاده بیاورند. این مثال ملموس نشان می‌دهد که دسترسی به معادن چقدر می‌تواند دشوار باشد و تغییرات در این بخش چقدر کند و تدریجی اتفاق می افتد و به همین جهت، میزان آسیب‌پذیری آن بیشتر است.

سخن پایانی...

برخی فعالان معدنی معتقدند، در سال‌های اخیر توقع دولت از بخش معدن بیشتر و بیشتر شده است. البته این موضوع گلایه اصلی آنها نیست، زیرا معدن جزو انفال به‌شمار می‌رود و اختیار آن در دست دولت است. می‌گویند بهره‌بردار و معدنکار مثل مستاجر است و به‌طبع، هر مالکی انتظار دارد که مستاجرش بهره بیشتری به او برساند، بنابراین نمی‌توان گفت این توقع نابجا است، مشروط بر اینکه در مقابل، دولت هم به وظایف و مسئولیت‌های خود عمل کند، امکانات، تسهیلات و زیرساخت‌های لازم را فراهم و حمایت‌های لازم را از این بخش به عمل آورد.

خام فروشی فقط برای خصوصی‌ها بد است!؟

وزیر صنعت، معدن و تجارت بر پایان خام فروشی مواد معدنی تاکید دارد با این حال دغدغه امروز معدنکاران سوددهی و مدیریت مصرف این مواد و همچنین عادلانه بودن شرایط ممنوعیت صادرات برای بخش خصوصی است.

به گزارش تجارت نیوز، در حالی که مسئولان به طور ویژه رئیس‌جمهوری و در زیرمجموعه آن وزیر صنعت، معدن و تجارت بر هر چه کمتر شدن وزن صادرات مواد خام معدنی تاکید دارند، فعالان بخش معدن کشور خام‌فروشی مواد معدنی را دغدغه امروز این صنعت نمی‌دانند و بر سودهی متمرکز هستند. به باور آنها گاه خام‌فروشی مواد معدنی ارزش افزوده بیشتری در مقایسه با مصرف آن برای تولید کالای صادراتی می‌آفریند و آنچه سبب ترجیح تولید بر صادرات این مواد شده ارزان بودن سوخت است.

▣ فرآوری به چه قیمتی؟

کامران وکیل، دبیر اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران این موضوع را تشریح کرد و گفت: خام فروشی یا فروش محصول فرآوری شده برای هر ماده معدنی به اقتضای نوع ماده متفاوت است. به طور مثال در مورد سنگ‌های تزیینی ساختمانی، خام‌فروشی سنگ مرمر سودده‌تر از صادرات فرآوری شده آن است، چون محصول فرآوری شده ارزش افزوده کمی می‌آفریند.

وی افزود: نمونه بعدی سنگ‌آهن در جایگاه ماده اولیه تولید فولاد است. درحال‌حاضر برای تولید فولاد در کشور انرژی زیادی می‌سوزد، آب زیادی با وجود بحران آبی مصرف می‌شود، محیط‌زیست تخریب و هوا آلوده می‌شود تا در نهایت فولادی تولید شود که بهای تمام شده آن بسیار بالاتر از محصول مشابهی است که امکان خرید آن از چین وجود داشت.

وکیل ادامه داد: در چنین شرایطی جلوی خام‌فروشی سنگ‌آهن گرفته شده تا فولاد تولید شود، اما تولید فولاد از واردات آن گران‌تر تمام می‌شود و افزون‌بر این تولید در مناطق خشک مرکز کشور فرونشست دشت‌ها و خشک شدن سفره‌های آب زیرزمینی را درپی دارد.

این کارشناس همچنین گفت: صادرات سنگ آهن به چین و واردات فولاد سوددهی بیشتری دارد، چون کوره‌ها در کارخانه‌های فولاد چین بزرگ مقیاس هستند و از فناوری‌های کم‌مصرف برخوردارند؛ در نتیجه چینی‌ها محصول فولادی را با نرخ تمام شده کمتری عرضه می‌کنند؛ بنابراین خام فروشی سنگ‌آهن به چین سوددهتر از فرآوری آن برای تولید فولاد در کشور است.

دبیر اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی در ادامه توضیحات خود در مورد سوده بودن به صنعت سیمان هم اشاره کرد و توضیح داد: درحال‌حاضر سیمان ایران در بازارهای جهانی ۲۰ دلار در هر تن معامله می‌شود در حالی که نرخ این محصول در بازارهای جهانی ۸۰ دلار است؛ در اینجا هم فرآوری مواد معدنی برای تولید سیمان سودده نیست.

این کارشناس معدن، ارزان بودن سوخت در ایران را مسبب شرایط کنونی دانست و تصریح کرد: اگر یارانه سوخت از صنایع معدنی گرفته شود، تنها یک درصد آنها می‌توانند به فعالیت ادامه دهند.

وکیل در ادامه خاطرنشان کرد: نکته جالب توجه این‌جاست که در خام‌فروشی مواد معدنی بیشتر به بخش خصوصی سخت گرفته می‌شود و اگر تولیدکننده دولتی باشد، در این باب مدارا می‌شود.

وی افزود: به طور مثال مس کرمان در حالی ورق کاتد را صادر می‌کند که صنایع زیرمجموعه در داخل کشور به آن نیاز دارند و تولیدشان به دلیل نرسیدن مواد اولیه با ظرفیتی کمتر از ظرفیت واقعی انجام می‌شود تا جایی که در اندیشه واردات مواد اولیه هستند. این قضیه علاوه‌بر ورق کاتد در مورد سولفید مولیبدن تولیدی مس کرمان هم صادق است.

این کارشناس معدن، خام‌فروشی محصولات معادن منگنز و کرومیت را هم ناگزیر دانست و در این‌باره گفت: چون مصرف این مواد در صنایع داخلی پایین است چاره‌ای جز خام فروشی آن نیست.

با این تفاسیر مشکل امروز معادن و صنایع معدنی کشور مدیریت درست منابع برای رسیدن به سوددهی است نه تایید یا نفی مطلق خام‌فروشی.

«روزگار معدن» گزارش می‌دهد

رباتیک، ابزاری ضروری برای آینده معدن

گروه معدن

رباتیک یک راه مطمئن برای بهبود ایمنی، حذف کارگران انسانی از مناطق خطرناک است.

به گزارش «روزگار معدن»، فناوری رباتیک برای هر شرکت معدنی که مایل به رقابت است، ضروری است. سه هدف مشترک شرکت‌های معدن – ایمنی، بهره‌وری و پایداری – همگی می‌توانند با استقرار رباتیک پشتیبانی شوند و این یک بازار رو به رشد است:

درآمد بخش رباتیک صنعتی ۱۴.۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ بود، و پیش‌بینی می‌شود این رقم تا سال ۲۰۳۰ به ۳۵۲.۱ میلیارد دلار برسد که در این دهه ۳۷.۵ درصد رشد خواهد داشت.

ایمنی

یک راه مطمئن برای بهبود ایمنی، حذف کارگران انسانی از مناطق خطرناک است. محل حفاری را می‌توان به جای اینکه در محل کار کرد و از راه دور نظارت کرد. حمل‌ونقل را می‌توان بدون رانندگان انسان انجام داد، کارهای زیرزمینی را می‌توان بدون حضور انسان انجام داد، و بازرسی دیوارهای بلند یا مناطق زیرآب را می‌توان توسط هواپیماهای بدون سرنشین، کاوشگرهای زمینی و ربات‌های زیرآب انجام داد. در حفاری معدن BHP Nickel West در سال ۲۰۱۸، یک لوله آب با فشار بیش از حد خطرناک بسیار زیر زمین در یک سوراخ حفاری شناسایی شد. BHP از تخصص روباتیک دانشگاه Woodside و Deakin و همچنین کارکنان دانشگاه Clearpath و NASA استفاده کرد. ربات از راه دور از طریق تونل و تا لوله هدایت شد. برش لوله موفقیت آمیز بود و سپس یک تیم انسانی برای بازیابی ربات وارد شد. اگر تجهیزات روباتیک و توانایی کار با آن از فاصله ایمن نبود، عملیات پرخطر بسیار خطرناک‌تر و احتمالاً کمتر موفقیت‌آمیز بود. همچنین کل فرآیند را ساده کرد. کمتر از دو هفته بین تشخیص موضوع و حل آن فاصله وجود داشت.

بهره‌وری

بهره‌وری نیز بهبود یافته است، در درجه اول به این دلیل که فناوری رباتیک دقیق تر، قابل اعتمادتر و بادوام‌تر از نیروی انسانی است. مته‌ها می‌توانند از الگوهای خسته‌کننده مشخص پیروی کنند و مقدار بهینه مواد منفجره مورد نیاز برای پر کردن را محاسبه کنند.

کامیون‌های حمل‌ونقل می‌توانند بدون توقف برای استراحت یا تعویض کارکنان حرکت کنند و استخراج معادن زیرزمینی را می‌توان بدون انتظار برای پاک شدن دود ناشی از انفجار انجام داد. در ۲۱ژوئن ۲۰۲۲، ریوتینتو پیچیده‌ترین معدن خود را از نظر فناوری افتتاح کرد. Gudai-Darri یک معدن سنگ‌آهن در منطقه پیلبارا استرالیا است. از آنجایی که طول عمر مورد انتظار ۴۰ سال و حجم مورد انتظار سالانه ۴۳ میلیون تن است، نصب بهترین فناوری ممکن منطقی است. مدیر اجرایی سنگ‌آهن گفت: «گودای دری نشان‌دهنده یک تغییر گام در استقرار اتوماسیون و اتوماسیون در تجارت سنگ‌آهن ما است.» در نتیجه، ریوتینتو با کاترپیلار برای توسعه گاری‌های آب خودمختار جدید همکاری کرد. گاری‌ها برای سرکوب گرد و غبار استفاده خواهند شد. حسگرهای آنها خشکی جاده را ارزیابی می‌کنند و به طور خودکار از آب استفاده می‌کنند و داده‌هایی که جمع‌آوری می‌کنند اپراتورها را قادر می‌سازد تا مصرف آب را نظارت و بهبود بخشند.

پایداری

سهم اصلی رباتیک در پایداری یک معدن، کاهش مصرف انرژی است. خودروهای کنترل از راه دور و خودکار سوخت بسیار کمتری مصرف می‌کنند، زیرا عملکرد آنها مستلزم توقف و استارت بسیار کمتر است. فناوری رباتیک مدرن از باتری‌ها به جای سوخت فسیلی برای نیرو استفاده می‌کند.

برنامه UNEXMiN با بودجه اتحادیه اروپا از فناوری ربات برای کاوش در معادن بسته و غرق شده با ربات‌ها برای مواد معدنی ارزشمند استفاده می‌کند. به دست آوردن فلزات و مواد معدنی از سایت‌های موجود در مقایسه با افتتاح معادن جدید، اختلالات زیست‌محیطی بسیار کمتری را به همراه دارد، اما کشف آنها بسیار دشوار است.

ربات UX-۱ که برای نخستین‌بار در دسامبر ۲۰۱۸ در اسلوونی مستقر شد، از دوربین‌های فراطیفی برای شناسایی مواد معدنی زیرآب تاریک و تیره استفاده می‌کند. از آن برای «نقشه‌برداری مین سه‌بعدی مستقل غیرتهاجمی» استفاده شد.

افزایش ظرفیت صنعت آهن و فولاد در قزاقستان

دولت قزاقستان برنامه هایی از جمله گسترش پایه مواد معدنی و مواد خام و راه‌اندازی پروژه‌های جدید را برای افزایش ظرفیت صنعت آهن و فولاد در این کشور در نظر گرفت.

به گزارش آرتان پرس نخست وزیر کشور قزاقستان اعلام کرد دولت قزاقستان از توسعه صنعت آهن و فولاد حمایت خواهد کرد و آماده اجرای پیشنهادهای تجاری سازنده است.

اکنون سهم بخش آهن و فولاد در تولید ناخالص داخلی کشور قزاقستان حدود ۸.۵ درصد است.

به نقل از چندین منبع خبری در سال ۲۰۲۲، صنعت آهن و فولاد قزاقستان ۱۹ پروژه سرمایه‌گذاری جدید به ارزش ۲۳۲ میلیارد تنگه (بیش از ۵۰۲ میلیون دلار) راه‌اندازی کرد. باید توجه داشت که راه‌اندازی این پروژه‌های جدید حدود ۳.۵ هزار شغل دائمی در قزاقستان ایجاد کرد.

معامله‌گران گزارش دادند به ویژه در سال‌های آینده، دولت قزاقستان اقداماتی را برای گسترش پایه مواد معدنی و مواد خام کشور و معرفی یک پلت فرم آنلاین واحد برای شرکت‌های معدنی و همچنین افزایش ظرفیت فرآوری انجام خواهد داد.

آقای Alikhan Smailov نخست وزیر کشور قزاقستان اظهار کرد: منظور افزایش جذابیت سرمایه‌گذاری مجتمع آهن و فولاد، دولت قزاقستان تصمیم گرفت پروژه هایی را که پس از ۳۱ دسامبر ۲۰۲۲ شروع به تولید صنعتی می‌کنند، تا مدت ۵ سال از پرداخت مالیات استخراج معادن معاف کند.

آقای Alikhan Smailov نخست وزیر کشور قزاقستان در ادامه تصریح کرد: مقامات به همکاری با تجارت برای حمایت و توسعه صنعت و سایر بخش‌های اقتصاد ادامه خواهند داد. همانطور که مرکز GMK قبلا گزارش داد، در سال ۲۰۲۳ قزاقستان قصد دارد ساخت سه شرکت فولادی را در قلمرو منطقه صنعتی ساران در منطقه کاراگاندا آغاز کند. بررسی‌ها نشان می‌دهد سرمایه‌گذاری در پروژه‌های جدید، یک کارخانه برای تولید فولاد گالوانیزه، یک کارخانه تولیدکننده لوله فولادی و یک کارخانه تولیدکننده کویل گالوانیزه گرم، در سطح ۴۷۸ میلیون دلار پیش‌بینی می‌شود.

قزاقستان در حال برنامه‌ریزی برای احداث کارخانه جدید تولید بیلت فولادی در آکتوبه با ظرفیت ۸۰۰۰۰۰تن در سال است. بررسی‌ها نشان می‌دهد کارخانه فولادی QazSpecSteel LLC قصد دارد ۵۸۷ میلیون دلار در این پروژه سرمایه‌گذاری کند.

اخبار

جنگ اوکراین و افت ۷۱درصدی صادرات فولاد

آمار حاکی از آن است که تولید فولاد خام اوکراین در سال گذشته میلادی در نتیجه تهاجم روسیه ۷۱ درصد افت سالانه داشته ۶.۲۶۳ میلیون تن ثبت شد. دو فولادساز بزرگ اوکراینی آزواستیل و ایلیچ که هر دو به متینوست تعلق دارند و در منطقه ماریوپل واقع شده‌اند سال گذشته در نتیجه جنگ با آسیب‌های جدی روبه‌رو شدند و از طرفی جنگ زنجیره حمل‌ونقل دریایی اوکراین از دریای سیاه را نیز مختل کرد و صادرات دریایی آن را عملا متوقف کرد. به گزارش فولاد ایران، همچنین حملات موشکی به زیرساخت‌های انرژی اوکراین و کمبود برق‌های حاصل از آن نیز کارخانه‌های زیادی را مجبور کرد موقتا تولید را متوقف کنند تا کمبود برق کمی جبران شود.

افزایش صادرات فولاد چین در سال گذشته

صادرات فولاد چین در سال ۲۰۲۲ تا ۹ درصد رشد سالانه داشته به ۶۷.۳۲ میلیون تن رسید. در ماه دسامبر نیز صادرات فولاد چین رشد ۷.۵ درصدی نسبت به سال قبل آن داشته ۵.۴۰۱ میلیون تن ثبت شد. به گزارش فولاد ایران، از جمله عواملی که بر صادرات فولاد چین اثر مثبت داشت می‌توان به کاهش تقاضای داخلی، کاهش سهمیه‌های صادراتی سایر کشورها و جنگ روسیه در اوکراین اشاره کرد که تقاضای فولاد صادراتی چین را بالا برد. برای سال ۲۰۱۳ تحلیلگران انتظار دارند صادرات فولاد چین کاهش یابد چرا که تقاضای داخلی با توجه به سیاست‌های دولت برای بهبود روند رشد اقتصادی و کاهش محدودیت‌های کرونایی رو به بهبود است.

روی خط خبر

یک میلیون و ۶۰۰ هزار تن مواد معدنی از بندر بوشهر صادر شد

مدیرکل بنادر و دریانوردی استان بوشهر گفت: در یکسال گذشته در مجموع یک میلیون و ۶۰۰ هزار تن انواع موادمعدنی از بندر بوشهر صادر شده است.

به گزارش ایرنا، محمد شکیبی‌نسب در حاشیه بازدید مدیران ارشد سازمان بنادر و دریانوردی از مجتمع بندری نگین در بوشهر در گفت‌وگو با ایرنا اظهار کرد: کشورهای حوزه خلیج‌فارس شامل کویت، امارات و قطر، هند و شماری از کشورهای افریقایی مقصدهای اصلی موادمعدنی صادرات از استان بوشهر هستند.

وی افزود: کلینکر، سیمان و سنگ گچ عمده موادمعدنی صادر شده از مجتمع بندری نگین در بوشهر است.

مدیرکل بنادر و دریانوردی استان بوشهر تصریح کرد: پروژه احداث نخستین پایانه تخصصی صادرات موادمعدنی در استان بوشهر اکنون با شتاب بسیار خوبی درحال اجرا است و پیش‌بینی شده اوایل سال جدید مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

شکیبی‌نسب ادامه داد: طول این اسکله ۱۲۰ و عرض آن ۲۰ متر با قابلیت پهلوگیری کشتی‌های ۳۵ هزار تنی است.

وی ادامه داد: اکنون صادرات موادمعدنی در بوشهر از طریق ۲ پست اسکله رمپ موقت انجام می‌شود که با احداث پایانه صادراتی سالانه یک میلیون و ۸۰۰ هزار تن موادمعدنی از مجتمع بندری نگین صادر خواهد شد.

صدور ۴۷ پروانه اکتشاف معادن آذربایجان شرقی

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان شرقی از صدور ۴۷ پروانه اکتشاف و ۳۲ پروانه بهره‌برداری معادن استان در ۹ ماهه امسال خبرداد.

به گزارش مهر، صابر پرنیان در جلسه شورای معادن آذربایجان شرقی گفت: در مزایده اخیر واگذاری معادن، ۲۲۶ محدوده معدنی عرضه شد که در نهایت ۳۲ محدوده با تأیید صلاحیت شرکت‌کنندگان واگذار شد.

وی همچنین از ثبت اطلاعات ۱۷۵ بهره‌بردار معدن استان در سامانه جامع تجارت ایران خبرداد و گفت: این رقم معادل ۴۰ درصد معادن فعال استان است و تلاش می‌کنیم تا پایان سال اطلاعات همه معادن در این سامانه ثبت شود.

در این جلسه موضوع بند ۵ ماده ۴۳ قانون برنامه ششم توسعه مبنی‌بر اختصاص یک درصد فروش معادن و صنایع معدنی برای جبران خسارت‌های ناشی از فعالیت‌های معدنی برای شهرستان ورزقان بررسی و با اختصاص ۳۰۰ میلیارد تومان از این محل برای سال ۱۴۰۰ و ۹ ماهه سال ۱۴۰۱ موافقت شد که با بررسی و تصویب کمیته برنامه‌ریزی شهرستان هزینه خواهد شد.

همچنین رفع سلب صلاحیت معادن پوکه جنوب تبریز و گچ طوق به شرط ایفای تعهدات قانونی در مهلت مقرر و همچنین تعیین تکلیف ۱۸ معدن و محدوده معدنی که در مزایده سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۹ واگذار شده‌اند، به تصویب رسید.

گذر از محرومیت‌ها در سیستان و بلوچستان

معادن؛ گنجینه‌هایی در دل سیستان و بلوچستان

گروه معدن

معادن سیستان و بلوچستان در سیر تاریخی خود با گذر از بی‌مهری‌ها، محرومیت‌ها و نهایتا تحریم‌ها با اراده دولت سیزدهم در ایجاد توازن و عدالت، امروز آهنگ رونق آن به خوبی در منطقه طنین‌انداز شده است.

به گزارش ایرنا، سیستان و بلوچستان با قرار داشتن بر روی کمربند فلزی و معدنی جهان که از صربستان تا پاکستان ادامه دارد حاوی ذخایر غنی از فلزات و کانسارهای معدنی از قبیل کرومیت، مس، منگنز، سرب و روی، قلع، تنگستن، طلا و همچنین عناصر و کانسارهای غیرفلزی نظیر تالک، منیزیت، گل سفید و سنگ‌های ساختمانی و تزئینی به ویژه گرانیت و مرمر است.

سیستان و بلوچستان یکی از استان‌های بزرگ معدنی کشور محسوب می‌شود به‌طوری که از ۶۰ نوع ماده معدنی شناسایی شده در کشور، ۲۸ نوع آن به‌طور قطع و در شرایط کنونی در این استان وجود دارد؛ همچنین از حیث داشتن عناصر معدنی فلزی از کم‌نظیرترین استان‌های کشور محسوب می‌شود و بیشترین میزان آهن پلاسری، مس و آنتیموان و طلای کشور را با پراکندگی وسیع دارد.

شناخت مزیت‌های سرمایه‌گذاری در بخش معدن می‌تواند علاوه‌بر هدایت سرمایه‌ها و منابع به سمت بهره‌برداری توان رقابتی در بازارهای بین‌المللی ایجاد کند که این امر در سیستان و بلوچستان به عنوان رنگین کمانی از معادن دور از انتظار نیست.

سیستان و بلوچستان با توجه به ظرفیت‌ها و ظرفیت‌های فراوانی که در حوزه ذخایر معدنی دارد در صورت ایجاد زیرساخت‌های مناسب می‌تواند به عنوان موتور محرکه کشور عمل کند که این امر در دولت سیزدهم مورد توجه ویژه قرار گرفته است.

موقعیت جغرافیایی ویژه سیستان و بلوچستان به لحاظ برخورداری از ۱۱۰۰ کیلومتر مرز خاکی با کشورهای پاکستان و افغانستان و ۳۰۰ کیلومتر مرز ساحلی در کنار دریای عمان و دسترسی به آب‌های آزاد بین‌المللی خارج از تنگه هرمز و امکان ارتباط با کشورهای شرق آسیا، شبه قاره هند، کشورهای حوزه خلیج‌فارس و بازارهای افریقایی موجب شده این روزها توجه بسیاری از سرمایه‌گذاران به آن جلب شود.

در این میان وجود معادن غنی و متنوع و سهم بالای سیستان و بلوچستان در برخورداری از این معادن و امکان توسعه فعالیت‌های معدنی با ذخایری نظیر کرومیت، مس، منگنز، سرب و روی، قلع، تنگستن، طلا و کانسارهای غیرفلزی نظیرتالک، منیزیت، گل سفید، فلدسپات، کائولن، سیلیس و سنگ‌های ساختمانی به ویژه گرانیت، وجود بیش از ۴۰۰ هزار تن گارنت با عیار ۴۰ درصد، ۱۰ میلیون تن آندالوزیت، ۵ میلیون تن فلدسپات، ۱۳۰ هزار تن سیلیس با عیار ۸.۹۹ درصد و ۴۳ هزار تن آنتیموان می‌توان توسعه و پیشرفت اقتصادی این نقطه از ایران اسلامی را رقم زد.

از همین رو به عقیده کارشناسان؛ سیستان و بلوچستان یکی از استان‌های مستعد در زمینه سرمایه‌گذاری به‌ویژه در بخش معدن است، صدها معدن متنوع و رنگارنگ گنج‌های نهفته‌ای هستند که سرمایه‌گذاران را به خود می‌خواند. معادنی که کانی‌های فلزی و غیرفلزی گرانبها چون طلا و سنگ‌های زینتی گوشه‌ای از این گنج‌های وجودی آن به حساب می‌آیند. سیستان و بلوچستان به دلیل قرار گرفتن روی کمربند فلزی جهان یکی از استان‌های مستعد در زمینه سرمایه‌گذاری در حوزه معدن محسوب می‌شود و معادن متنوعی را داراست که به شایستگی می‌تواند برای دستان بیکار جوانان این خطه شغل ایجاد کرده و در نهایت تغیر چهره استان را به دنبال داشته باشد.

ایجاد توازن و عدالت، اشتغال موثر، تقویت صنایع و زیرساخت‌های اقتصادی از جمله وعده‌های تبلیغاتی رئیس دولت سیزدهم بود و امروز با گذشت بیش‌از ۱۶ماه از آغاز به فعالیت دولت و با وجود همه سنگ‌اندازی‌ها و تنگ‌تر شدن حلقه تحریم‌های ظالمانه دشمن، گام‌های مهم و قابل توجهی در راستای تحقق رشد و توسعه اقتصادی و همه جانبه کشور ازجمله استان سیستان و بلوچستان برداشته شده که این بیانگر عزم و اراده دولت در تحقق وعده‌ها و خدمت رسانی بهینه و مطلوب به مردم است.

معادن مس، آنتیموان، منیزیت، تیتانیوم، کانسنگ طلا، کرومیت و سایر معادن کوچک و بزرگ مقیاس از ظرفیت‌های مهم سیستان و بلوچستان محسوب می‌شوند که در دولت مردمی تلاش فراوانی برای به فعلیت رساندن این ظرفیت عظیم صورت گرفت؛ تلاشی که نتیجه بخش و موجب شد تا ذخایر قطعی استان به میزان ۳.۴ میلیارد تن برسد.

بهره‌برداری ۳۷ طرح معدنی

داوود شهرکی، معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار سیستان و بلوچستان گفت: ۳۷ طرح معدنی شامل معدن مس، منیزیت، کرومیت و مصالح ساختمانی با اعتبار بیش‌از یک هزار و ۱۶۴ میلیارد تومان به همت دولت سیزدهم در استان به بهره‌برداری رسیده است.

وی اظهارکرد: با بهره‌برداری از این طرح‌ها زمینه اشتغال ۷۶۹ نفر در سیستان و بلوچستان فراهم شده است. شهرکی ادامه داد: سیستان و بلوچستان مملو از ذخایر غنی و متنوع معدنی(فلزی و غیرفلزی) از قبیل مس، طلا، تیتانیوم، آهن، منیزیت، فلدسپات، آنتی موان، منگنز، کرومیت، سیلیس و مصالح ساختمانی است.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار سیستان و بلوچستان افزود: معدن می‌تواند باعث توسعه این استان به صورت جدی شود که نیاز دارد تا سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در این زمینه وارد شوند تا استان را تبدیل به یک منطقه پیشرو در زمینه صنعت و معدن کنند. وی ادامه داد: حضور شرکت‌های بزرگ معدنی در سیستان و بلوچستان اهمیت فراوانی دارد که نشان از ظرفیت فراوان این منطقه و جذابیت برای سرمایه‌گذاران است. شهرکی بیان کرد: در سیستان و بلوچستان طرح‌های بزرگ از جمله فولاد چابهار، طلای بزمان، مس شمال زاهدان، مس نیمروز و صنایع معدنی منیزیت با پیشرفت‌های فیزیکی قابل قبول در حال انجام است که نهایتا با اتمام این طرح‌ها جهش اقتصادی در استان انجام خواهد شد. وی افزود: استراتژی توسعه‌ای تعریف شده برای توسعه سیستان و بلوچستان در ۲ بخش معدن و تجارت بوده و با توجه به ذخایر خوب معدنی که در استان داریم توجه به معدن ایجاد صنایع را هم درپی خواهد داشت که این مهم در استان ما در حال انجام است.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار سیستان و بلوچستان خاطرنشان کرد: سند آمایش استان، ۲ بخش معدن و تجارت محور توسعه قرار داده که لازم است براساس یک برنامه مدون با اکتشاف اصولی نسبت به شناسایی ذخایر معدنی زمینه بهره‌برداری و ایجاد صنایع معدنی را در استان فراهم کنیم.

ایجاد ارزش‌افزوده

علیرضا خرم، کارشناس معدن اظهار کرد: سیستان و بلوچستان به لحاظ طبیعی از ظرفیت‌های خدادادی گسترده و چشمگیری برخوردار است که از آن جمله می‌توان به گستردگی تنوع معادن در آن اشاره کرد، که این خطه از کشور را تبدیل به رنگین کمان معادن کشور کرده است. وی، با اشاره به اینکه در زمینه تجارت خارجی و صادرات نیز سیستان و بلوچستان با دارا بودن مرزهای خاکی و آبی طولانی می‌تواند برای کل کشور ارزش‌افزوده ایجاد کند، افزود: خوشبختانه در سال‌های اخیر مطالعات خوبی در بخش معدن استان انجام شده و با توجه به کمبود منابع آب استان، شکوفایی بخش معدن می‌تواند در توسعه استان مؤثر باشد.

وی ادامه داد: در کنار معادن طلا، معدن مس استان سیستان و بلوچستان هم ازجمله ظرفیت‌های بی‌نظیری است که در منطقه شناسایی شده و در مرحله مطالعات اکتشافی قرار گرفته است.

این کارشناس معدن تصریح کرد: در بخش فرآوری مواد معدنی هم استان سیستان و بلوچستان به مرحله ایجاد صنایع فرآوری رسیده و با توجه به این ظرفیت شرکت‌های بزرگ فعال در این حوزه می‌توانند برای انجام سرمایه‌گذاری و ایجاد صنایع معدنی اعلام آمادگی کند که موجب ایجاد اشتغال پایدار در منطقه می‌شود.

سرمایه‌گذاری ۹۴۲ میلیارد تومانی در صنعت و معدن

ایرج حسن‌پور، مدیرکل صنعت، معدن و تجارت سیستان و بلوچستان گفت: با سرمایه‌گذاری بیش‌از ۹۴۲ میلیارد تومانی شرایط اشتغال برای ۵۹۶ نفر در بخش‌های صنایع و معادن فراهم شده است. وی اظهارکرد: با پیگیری‌های انجام شده و جذب سرمایه‌گذاری در بخش حمایت از تولید سیستان و بلوچستان تعداد ۲۴ واحد تولیدی در نقاط مختلف استان افتتاح و یا قابل افتتاح است. حسن‌پور بیان کرد: معدن مس سیاسترگی یکی از معادن منطقه سیستان در شمال سیستان و بلوچستان است که با پیشرفت ۸۵ درصدی پیش‌بینی می‌شود تا پایان شهریور امسال به بهره‌برداری برسد.

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت سیستان و بلوچستان گفت: وجود سه معدن بزرگ در نیمروز، این شهرستان را به یک قطب معدنی در جنوب شرق کشور تبدیل کرده است. وی بیان کرد: شهرستان نیمروز دارای معادن بسیار غنی در منطقه سفیدآبه بوده و ۹۷ درصد معادن شمال سیستان و بلوچستان را به خود اختصاص داده است. حسن پور گفت: از ظرفیت‌های معدنی شهرستان نیمروز می‌توان به معادن آنتیموان و مس جانجا و مس سیاسترگی اشاره کرد که از معادن بسیار غنی با عیار بالاست.

وی تصریح کرد: با بهره‌برداری از طرح بزرگ معدنی و صنایع وابسته «مس جانجا» در شهرستان نیمروز واقع در شمال این استان حداقل زمینه ایجاد اشتغال ۶ هزار نفر به طور مستقیم و ۵ هزار نفر غیرمستقیم فراهم می‌شود. مدیرکل صنعت، معدن و تجارت سیستان و بلوچستان گفت: با بهره‌برداری از معدن و کارخانجات جانجا، سالانه ۱۳۰ هزار تن کنسانتره مس در شمال استان تولید می‌شود. وی افزود: باتوجه به کشف ذخایر مختلف معدنی ازجمله طلا، مس، آنتیموان و منیزیت در سیستان و بلوچستان و حضور سرمایه‌گذاران بزرگ کشوری در حوزه معادن، زمینه توسعه اقتصادی و ایجاد اشتغال در این استان فراهم خواهد شد.

سخن پایانی

توجه به ظرفیت‌های بی‌نظیر سیستان و بلوچستان به‌ویژه در بخش معدن علاوه‌بر توسعه و پیشرفت این استان سبب شکوفایی و پویایی اقتصاد کشور نیز خواهد شد بنابراین حضور شرکت‌ها و بنگاه‌های بزرگ اقتصادی در این نقطه از ایران اسلامی به تحقق این امر کمک شایانی خواهد کرد.

استاندار آذربایجان شرقی:

بهره‌برداران معادن غیرفعال سلب صلاحیت می‌شوند

استاندار آذربایجان شرقی با تاکید بر ایفای تعهدات قانونی معادن گفت: معادنی که بیش از ۵ سال در اختیار اشخاص بوده و بدون فعالیت یا با فعالیت کم‌اثر برای جلوگیری از ابطال پروانه باشند، با تصویب شورای معادن استان برای سلب صلاحیت بهره‌برداران آنها اقدام می‌شود.

به گزارش ایسنا، عابدین خرم در جلسه شورای معادن استان، افزود: اجازه نمی‌دهیم که افرادی بدون اینکه فعالیتی انجام دهند، معادن را در اختیار داشته باشند و اگر چنین افرادی به تعهدات قانونی و تکالیف خود عمل نکنند خلع ید خواهند شد.

وی در همین راستا به وضعیت نابسامان معادن طلا در استان اشاره کرد و گفت: ضعف مدیریت و عدم برنامه‌ریزی برای استفاده بهینه در این معادن مشهود است و اگر این معادن خود را با چارچوب‌های قانونی تطبیق ندهند با جدیت برای سلب صلاحیت آنها اقدام خواهد شد تا افراد یا شرکت‌های صاحب صلاحیت بتوانند این معادن را اداره کنند.

استاندار آذربایجان شرقی همچنین با اشاره به تاثیر معادن در رشد و شکوفایی اقتصادی استان، بر استمرار برگزاری مزایده‌های واگذاری معادن و محدوده‌های معدنی تاکید کرد.

وی درخصوص اخذ یک درصد فروش معادن برای جبران خسارت‌های ناشی از فعالیت‌های معدنی نیز گفت: در محاسبه این مبلغ برای معادن، کار کارشناسی، دقیق و عادلانه صورت گیرد تا حق هیچ بهره‌برداری در استان ضایع نشود.

در این جلسه موضوع بند ۵ ماده ۴۳ قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر اختصاص یک درصد فروش معادن و صنایع معدنی برای جبران خسارت‌های ناشی از فعالیت‌های معدنی برای شهرستان ورزقان بررسی و با اختصاص ۳۰۰ میلیارد تومان از این محل برای سال ۱۴۰۰ و ۹ ماهه سال ۱۴۰۱ موافقت شد که با بررسی و تصویب کمیته برنامه‌ریزی شهرستان هزینه خواهد شد. همچنین رفع سلب صلاحیت معادن پوکه جنوب تبریز و گچ طوق به شرط ایفای تعهدات قانونی در مهلت مقرر و همچنین تعیین تکلیف ۱۸ معدن و محدوده معدنی که در مزایده سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۹ واگذار شده‌اند، به تصویب رسید.

صابر پرنیان، رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان شرقی نیز در این جلسه از صدور ۴۷ پروانه اکتشاف و ۳۲ پروانه بهره‌برداری معادن استان در ۹ ماهه امسال خبر داد و گفت: در مزایده اخیر واگذاری معادن، ۲۲۶محدوده معدنی عرضه شد که در نهایت ۳۲ محدوده با تایید صلاحیت شرکت‌کنندگان واگذار شد.

وی همچنین از ثبت اطلاعات ۱۷۵ بهره‌بردار معدن استان در سامانه جامع تجارت ایران خبر داد و گفت: این رقم معادل ۴۰ درصد معادن فعال استان است و تلاش می‌کنیم تا پایان سال اطلاعات همه معادن در این سامانه ثبت شود.

آذربایجان شرقی بیش از ۸ میلیارد تن ذخایر معدنی دارد و از این لحاظ در جایگاه سوم کشور قرار گرفته است.

شناسایی بیش از یک هزار کیلومترمربع ذخایر معدنی جدید

مدیرکل دفتر امور اکتشاف وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: با صدور ۳۷۴ فقره گواهی کشف، بیش از هزار کیلومتر مربع از ذخایر معدنی جدید در کشور شناسایی شد.

ابراهیم‌علی مولابیگی در گفت‌وگو با ایرنا به تعداد پروانه‌ها و گواهی‌های کشف صادر شده در امسال اشاره و اظهار کرد: تا پایان آبان امسال افزون بر ۶۰۰ پروانه اکتشاف معدن صادر شد که با این اقدام بیش از ۷ هزار و ۷۰۰ کیلومترمربع از مساحت کشور زیر عملیات اکتشافی قرار گرفت.

وی یادآور شد: میزان ذخیره قطعی برآورد شده ۳۷۴ فقره گواهی کشف صادر شده در سطح کشور بیش از ۵۰۷ میلیون تن است.

مدیرکل دفتر امور اکتشاف وزارت صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: افزون بر این حدود ۷۶ هزار فقره درخواست اکتشاف هم در این مدت به ثبت رسیده که این میزان نسبت به مدت مشابه آن در سال گذشته بیش از ۷۰ درصد رشد داشته است. مولابیگی افزود: بیشترین پروانه اکتشاف صادر شده در کشور هم مربوط به گروه پلی متال (مواد معدنی فلزی هم چون مس، روی، سرب) است که با این اقدام برای افزون بر یک هزار و ۶۰۰ نفر اشتغال ایجاد شد.

مدیرکل دفتر امور اکتشاف وزارت صنعت، معدن و تجارت به همراه جمع دیگری از مدیران این وزارتخانه برای شرکت در جلسه کارگروه تعامل فعالیت‌های معدنی در عرصه‌های منابع طبیعی و بررسی وضعیت چندین معدن و تصویب چند طرح معدنی به کردستان سفر کرد.

عکس: روزگار معدن

مسیر توسعه صنعت آلومینیوم

گروه معدن

آلومینیوم، فلزی استراتژیک و پرکاربرد به شمار می‌آید که استفاده از آن در صنایع مختلف روزبه‌روز در حال افزایش است. بر همین اساس، واحدهای ریخته‌گری بسیاری در داخل کشور به دنبال تولید شمش آلیاژی آلومینیومی جهت تامین مواد اولیه مورد نیاز قطعه‌سازان و... هستند. در حالی که هدف از تامین شمش مورد نیاز تولیدکنندگان محصولات آلومینیومی جز توسعه تولید و رونق اقتصادی نیست اما متاسفانه واحدهای ریخته‌گری با چالش‌هایی اعم از نحوه عرضه شمش پرایمری در بورس، افزایش بهای انرژی، کمبود نیروی انسانی و... مواجه هستند. در همین راستا، به نظر می‌رسد که تشکیل انجمن دایکست، اقدامی تاثیرگذار در راستای رفع معضلات موجود بوده است و ادغام واحدهای کوچک ریخته‌گری و تشکیل یک کنسرسیوم مشترک نیز می‌تواند اثرگذار واقع شود. در همین زمینه گفت‌وگوی فلزات آنلاین با امین صفایی، فعال صنعت آلومینیوم به شرح زیر است.

● در زمینه تامین شمش پرایمری آلومینیومی با چه چالش‌هایی مواجه هستید؟

حقیقت امر این است که تولیدکنندگان بزرگ شمش آلومینیومی و مسئولان بورس باید پاسخگوی شرایط عرضه شمش در سطح بازار باشند. با توجه به سازوکار بورس و عرضه غیراصولی شمش آلومینیوم، حتی در زمانی که تقاضا برای شمش آلومینیوم بسیار زیاد است، تولیدکنندگان با چالش جدی در زمینه تامین شمش مواجه می‌شوند. همچنین وابستگی جدایی‌ناپذیر اقتصاد کشور از بهای ارز سبب شده است تا تولیدکنندگان این امکان را نداشته باشند که در زمان عقد قرارداد با مصرف‌کننده، بر سر نرخ نهایی توافق کنند و بهای محصولات را ارائه دهند زیرا عدم عرضه مناسب شمش آلومینیوم یا عرضه آن با قیمت‌های غیرمنطقی که هیچ فرمول محاسباتی دقیقی برای آن وجود ندارد، منجربه بی‌ثباتی در معاملات می‌شود. از سوی دیگر، عده‌ای خاص با رانت اطلاعاتی در خصوص میزان و نحوه عرضه شمش تصمیم‌گیری می‌کنند که همین مسئله نیز از اصلی‌ترین مشکلات تولیدکنندگان محصولات آلومینیومی به شمار می‌آید و به دنبال آن نمی‌توان شرایط مناسبی را در این زمینه متصور شد.

● رشد تولید شمش پرایمری آلومینیوم در داخل کشور، چه تاثیری بر شرایط این صنعت استراتژیک گذاشته است؟

همگام با افزایش میزان تولید شمش خالص آلومینیوم در داخل، شرایط تا حدودی مناسب‌تر شده است اما با توجه به شرایط صادراتی که برای تولیدکنندگان انبوه شمش آلومینیوم در نظر گرفته‌اند، این شرکت‌ها تمایل بیشتری به صادرات شمش تولیدی خود به صورت خام پیدا کرده‌اند و به همین علت تغییرات چندانی را در زمینه تامین شمش آلومینیومی شاهد نیستیم. اگرچه این تولیدکنندگان با صادرات شمش و تبادل ارزی و همچنین واردات کالاهایی که نیاز کشور است، از شرایط مطلوبی برخوردارند اما در این میان تولیدکنندگان میانی و پایین‌دستی بیشترین آسیب را می‌بینند و برای افرادی که هدفی جز انجام فعالیت‌های اقتصادی و درآمدزا را ندارند، این اقدام کارساز نبوده است.

● اهمیت فعالیت شرکت‌ها در زمینه بازیافت آلومینیوم را به چه میزان در داخل کشور ارزیابی می‌کنید؟

دلایل اصلی که مقوله بازیافت را بسیار حائز اهمیت می‌کند، این است که تمام محصولات تولیدی در نهایت از چرخه مصرف خارج می‌شوند و با توجه به منابع مالی و انرژی که صرف تولید این محصولات شده است و همچنین حجم عظیمی از این میزان مواد بازیافتی که می‌تواند معضلی بزرگ برای محیط‌زیست باشد، امر بازیافت بسیار ضروری به نظر می‌رسد. شرایط بازیافت در ایران نسبت به کشورهای توسعه‌یافته چه از دیدگاه فرآیند تولید و چه عوامل محیط زیستی پیشرفت چشمگیری نداشته است و فاصله بسیاری با آنها داریم اما خوشبختانه نوع نگرش به موضوع بازیافت از گذشته تاکنون و همچین فرآیند بازیافتی که در واحدهای تولید در جریان بوده، بسیار تغییر کرده است و اگر به همین شکل به مسیر خود ادامه دهیم، این امید وجود دارد که بتوانیم سطح فعلی بازیافت را به کشورهای پیشرفته نزدیک کنیم.

● در خصوص اهمیت تطابق شمش‌های تولیدی با استانداردهای جهانی در بازار مصرف توضیحاتی ارائه بفرمایید.

تشکیل انجمن دایکست ایران، از جمله اتفاقات بسیار خوبی به شمار می‌آید که در صنعت آلومینیوم به ویژه در حوزه دایکست رخ داده است. با تشکیل این انجمن، این بستر فراهم شد که سطح آگاهی مردم ارتقا یابد و همچنین تجربه فعالان صنعت آلومینیوم به اشتراک گذاشته شود و تولیدکنندگان توانستند با تکیه بر دانش و تجربه دیگر فعالان صنعت آلومینیوم به پیشرفت و هم‌افزایی قابل‌توجهی دست پیدا کنند. تشکیل این انجمن سبب شد تا سطح استانداردهای موجود ارتقا پیدا کند و دیدگاه‌ها نسبت به تهیه مواد اولیه و کیفیت تولید محصول نهایی سخت‌گیرانه‌تر باشد. این اتفاق در حالی رخ داد که در ابتدا نیاز به وجود همچنین انجمنی بین تولیدکنندگان احساس شد و با تلاش و پشتکار آنها در ادامه مسیر با افزایش آگاهی مصرف‌کنندگان، این افراد نیز در کنار تولیدکنندگان قرار گرفتند. این امر در نهایت منجر به کاهش هزینه‌های تولید و هدررفت مواد اولیه و همچنین سودآوری بیشتر شد که در نهایت تمامی این مسائل به ارتقای سطح استاندارد محصولات تولیدی در کشور انجامید. همچنین باید در نظر داشت که هم‌زمان با بهبود کیفیت محصولات تولیدی، نرخ نهایی محصولات نیز دستخوش تغییراتی می‌شود اما نرخ برای مصرف‌کنندگان در اولویت قرار دارد. با یک حساب ساده در رابطه با ضررهای احتمالی از خرید یک محصول بی‌کیفیت که ممکن است مصرف‌کنندگان متحمل شوند، می‌توانند آنها را ترغیب به استفاده از محصولات باکیفیت کند زیرا خرید محصولات بی‌کیفیت صرفه اقتصادی ندارد. خوشبختانه امروز با افزایش سطح درخواست‌های مشتریان از یک تولیدکننده که ناشی از آگاهی آن‌هاست، سبب شده است که مصرف‌کنندگان نرخ و کیفیت را با یکدیگر در نظر بگیرند و هر دو مورد را در هنگام خرید در اولویت قرار دهند و بیشتر مایل به خرید محصولات با کیفیت باشند.

● در حال حاضر مهم‌ترین چالش‌های موجود در تولید شمش آلیاژی آلومینیومی چیست؟

افزایش سرسام‌آور بهای انرژی مانند گاز و برق، از دیگر معضلات عدیده‌ای است که مسیر تولید را ناهموار کرده‌اند. در این زمینه به این علت که سوخت کوره‌های مورد استفاده در مجموعه گاز است و با وجود پیگیری‌های فراوانی که از سازمان‌های ذی‌ربط انجام داده‌ایم اما متاسفانه به نتیجه مطلوب نرسیده‌ایم و افزایش بهای گاز را مطابق با تعرفه‌های اعلام شده بر میزان ظرفیت پروانه بهره‌برداری شرکت عنوان کردند. گفتنی است در سال ۱۳۹۹، میزان بهای پرداختی ماهانه گاز مجموعه در حدود ۲۰ میلیون تومان بود اما هم‌اکنون بهای گاز به رقم باورنکردنی ۱۵۰ تا ۱۶۰ میلیون تومان افزایش یافته است. حدود سه سال پیش به دلیل سرمای ناگهانی آب‌وهوا برای تامین گاز منازل مسکونی، گاز واحدهای صنعتی قطع شد و در این زمان، به ناچار یک روز کامل کاری را از دست دادیم و برای جبران وقفه‌ای که در تولید به وجود آمده بود، روز پایانی هفته را برای ادامه روند تولید جایگزین کردیم. از سوی دیگر، تمایل و انگیزه نیروی انسانی به دنبال حقوق و دستمزد پایین نسبت به تلاشی که در واحدهای تولیدی دارند، کاهش یافته است و به دنبال عدم توانایی تامین هزینه‌های‌حتاج زندگی با این میزان حقوق، بیشتر افراد به سمت شغل‌های کاذب مانند تاکسی‌های اینترنتی روی آورده‌اند. البته در شرکت ریخته‌گری آلیاژ ناب تمام تلاش خود را جهت حفظ نیروی انسانی هم‌زمان با افزایش حقوق، پاداش و... به کار گرفته‌ایم تا بتوانیم سهمی در اشتغال‌زایی کشور داشته باشیم.

● آیا شرایط سرمایه‌گذاری جدید در بازار تولید شمش‌های ثانویه در داخل کشور فراهم است و ارزیابی شما از شرایط حاکم در بازار چیست؟

سرمایه‌گذاری جدید در بازار زمانی محقق می‌شود که بتوانیم با کشورهای توسعه‌یافته مبادلات تجاری داشته باشیم که این مبادلات نباید به صورت مقطعی و موقتی بلکه باید دائم در جریان باشد و تحقق این امر، مستلزم عواملی همچون رفع تحریم‌ها و تسهیل و گسترش تبادلات ارزی و بانکی است. در این شرایط، بی‌شک سودآوری مناسبی برای سرمایه‌گذاران فراهم خواهد شد که فعالیت در این حوزه را با توجیه اقتصادی همراه می‌کند. با توجه به موقعیت جغرافیایی ایران و نرخ مناسب سوخت در داخل نسبت به سایر کشورها، فعالیت در این زمینه با وجود افزایش بهای انرژی مقرون به صرفه است اما از آنجایی که ما ارتباط تجاری با سایر کشورها نداریم و برقراری تبادلات تجاری به شدت دشوار شده است، بنابراین کشش و انگیزه‌ای برای سرمایه‌گذاری جدید در داخل کشور وجود ندارد.

بنابراین برای اینکه بتوانیم به یک رونق اقتصادی در صنعت آلومینیوم دست پیدا کنیم، در کنار برطرف شدن تحریم‌ها و محدودیت‌های تبادل ارزی، باید شرکت‌های کوچک‌مقیاس با یکدیگر ادغام شوند و یا یک کنسرسیوم مشترک را تشکیل دهند تا قدرت بیشتری در دست داشته باشند و بتوانند موانع دیگری که در مسیر تولید قرار دارند را کنار بزنند و با یک نیروی پیشران قدرتمند در جهت ارتقا صنعت آلومینیوم و افزایش کیفیت محصولات تولیدی گام بردارند. متاسفانه تنها عاملی که باعث جلوگیری از شکل‌گیری این نیروی عظیم می‌شود، عدم آگاهی از نتیجه این عمل و ضعف در انجام کارهای گروهی است و همچنین عدم صداقت در بین افراد می‌تواند باعث عقب ماندن از ماشین توسعه اقتصادی در صنعت آلومینیوم شود.

● ارزیابی شما از آینده صنعت آلومینیوم در جهان چیست؟

با توجه به فراوانی فلز آلومینیوم بعد از آهن و به علت کاربرد بسیار زیاد و متنوع آن در صنایع مختلف مانند حمل‌ونقل، خودروسازی، بسته‌بندی و...، می‌توان چشم‌انداز روشنی برای آن متصور شد اما توسعه هرچه بیشتر این صنعت در داخل، مستلزم رفع موانع موجود است. با وجود افزایش نرخ بهره در ایالات متحده امریکا و تنش‌های ژئوپلیتیکی که در جریان است و بر صنایع فلزی بسیار تاثیر می‌گذارد، باز هم می‌توان به آینده این صنعت امیدوار بود.

بنابراین اگر ما بتوانیم از شرایط موجود بیشترین بهره را داشته باشیم و به راحتی از کنار موقعیت‌های طلایی مانند برگزاری جام جهانی فوتبال در کشور همسایه عبور نکنیم، این ظرفیت را داریم که بتوانیم اتفاق مهمی را برای صنعت آلومینیوم کشور رقم بزنیم.

ماجرای تعطیلی ۵۰ واحد سیمانی چه بود؟

تولید کارخانه‌های سیمان در کشور با قطع گاز این واحدها دچار تغییراتی شده و همین سبب اظهارات متناقضی از سوی مسئولان شده است. به گزارش اقتصادآنلاین، از اواخر آذر ماه پیش‌بینی‌هایی مبنی بر قطع گاز کارخانه‌های سیمان با آغاز فصل زمستان و به تبع آن افزایش نرخ سیمان منتشر می‌شد؛ از همان ابتدا فاطمی‌امین؛ وزیر صمت قاطعانه این موضوع را تکذیب و شایعه دانست و حتی خبر از کاهش نرخ سیمان داد.

با تشدید مصرف گاز و کمبود آن، گاز صنایع مختلف از جمله سیمان قطع و مازوت جایگزین آن شد. انتظار می‌رفت با تشدید آلودگی هوا در کلانشهرها کار به قطع مازوت این واحدهای تولیدی هم برسد که با بهبود کیفیت هوا این اتفاق رخ نداد.

اما در میان وزارت صمت و انجمن‌های مرتبط با سیمان اظهارنظرهای متفاوتی درخصوص وضعیت این صنعت شکل گرفته که برخی حاکی از کاهش نرخ و برخی دیگر خبر از کمبود و افزایش نرخ سیمان در آینده‌ای نزدیک می‌دهد.

▣ کاهش نرخ سیمان

اسماعیل کاظمی، رئیس اتحادیه فروشندگان مصالح ساختمانی تهران هم نظر متفاوتی در خصوص بازار سیمان ارائه کرده است. او می‌گوید سرمای هوا و رکود در بخش ساخت‌وسازها سبب کاهش نرخ در بازار محصولات ساختمانی می‌شود و اخیرا هم نرخ مصالح ساختمانی از جمله سیمان کاهش یافته است.

▣ به دنبال حاشیه سازی‌اند

امید قالیباف، سخنگوی وزارت صمت با تاکید بر ادامه فعالیت همه کارخانه‌های سیمان، درخصوص جوسازی‌های رسانه‌ای در این زمینه هشدار داده است. وی در توییتی نوشته است: « امروز هم یک میلیون و ۱۵۰ هزار تن سیمان عرضه شد و تا آخر سال ذخیره کلینکر (۱۳ میلیون تن) در واحد وجود دارد. انتظار جوسازی رسانه‌ای نداریم و با آن برخورد می‌کنیم. »

وزارت صمت در واکنشی دیگر خبر از رشد ۶ درصدی تولید سیمان در ۹ ماهه ۱۴۰۱ داده و اعلام کرده که حاشیه سازان به دنبال افزایش قیمت‌ها در بورس کالا هستند. وزارت صنعت با متهم کردن انجمن سیمان می‌گوید که آنها با مطرح کردن تعطیلی صنایع به دنبال افزایش قیمت‌ها در بورس کالا هستند و گرنه ساخت‌وساز کاهش یافته و مازاد عرضه وجود دارد.

▣ خبر تعطیلی دروغ محض است

اظهارنظر دیگر از وزارت صمت متعلق به سیف‌الله امیری، مدیرکل دفتر صنایع معدنی این وزارتخانه است. امیری به خبر تعطیلی ۵۰ کارخانه سیمان واکنش نشان داده و این موضوع را دروغ محض دانسته است.

وی گفته است که تمام واحدهای تولیدی در حال فعالیت‌اند و آنهایی هم که گاز ندارند، به اندازه کافی مازوت در اختیار دارند. او همچنین گفته است که کمبود سیمان نداریم و برای دو ماه و نیم آینده ذخایر کافی وجود دارد.

▣ مازوت جایگزین شد

از طرف دیگر رئیس انجمن سیمان هم به اظهارنظر معاون وزیر صمت واکنش نشان داده و گفته است که گاز ۵۴ شرکت تولیدی قطع و آنها مازوت مصرف می‌کنند.

او گفته است که «ما نگفتیم که تولید متوقف شده بلکه گفتیم گاز شرکت‌ها قطع شده و تولید آنها با هزینه‌های بیشتری انجام می‌شود.» وی همچنین کمبود تولید سیمان و افزایش نرخ سیمان را نیز رد کرده است.

▣ ساخت‌وساز با مشکل روبه رو می‌شود

اما جدیدترین اظهارنظرها درخصوص نرخ سیمان متعلق به ایرج رهبر، عضو کانون انبوه‌سازان است؛ او با انتقاد از موضع مسئولان که رویه تکذیب افزایش قیمت‌ها را دنبال می‌کنند، گفته است که سیمان گران شده و شاهد مشکلات ساخت‌وساز خواهیم بود.

قیمت سیمان در امسال ۳ دوره نوسان قیمتی داشته؛ ابتدا در فصل بهار و همزمان با ورود به بورس به حدود ۲۸ و سپس به ۵۰ هزار تومان رسید. آخرین بار نیز اواخر آبان ماه انجمن سیمان درخواست افزایش ۳۵ درصدی نرخ سیمان را به بورس کالا اعلام و باعث شد با اجرای آن نرخ هر پاکت سیمان به ۷۰ تا ۸۰ هزار تومان برسد. درحال‌حاضر ۵۴ واحد تولیدی با مصرف مازوت به فعالیت خود ادامه می‌دهند، کیفیت هوا نیز در مرز آلودگی قرار دارد؛ هیچ بعید نیست که کاهش کیفیت هوا مسئولان را مجبور به قطع مصرف مازوت کند و این شرایط به کاهش تولید سیمان و تاثیر آن بر بخش ساخت‌وساز منجر شود.

خبر

«کک طبس»، همگام با دانش فناوری روز

کک متالورژی محصول کربن تصفیه شده است که در درجه حرارت بسیار بالا، تحت فشار و در زمان مشخصی، از زغال‌سنگ تولید شده و در فرآیندهای ساخت آهن و فولاد به عنوان سوخت عامل احیاءکننده استفاده می‌شود.

به گزارش معدن مدیا، سنگ‌آهن که معمولاً به صورت ترکیب آهن و اکسیژن (اکسید آهن) وجود دارد، برای تهیه فولاد باید خالص شود و این عمل خالص‌سازی با استفاده از کک متالورژی صورت می‌گیرد.

کک متالورژی محصول کربن تصفیه شده است که در درجه حرارت بسیار بالا، تحت فشار و در زمان مشخصی، از زغال‌سنگ تولید شده و در فرآیندهای ساخت آهن و فولاد به عنوان سوخت عامل احیاءکننده استفاده می‌شود. سنگ‌آهن که معمولاً به صورت ترکیب آهن و اکسیژن (اکسید آهن) وجود دارد، برای تهیه فولاد باید خالص شود و این عمل خالص‌سازی با استفاده از کک متالورژی صورت می‌گیرد.

ککی که در کوره بلند (BF-BOF) سوزانده می‌شود، کربنی را تامین می‌کند که باعث احیاء اکسید آهن، یعنی جداسازی اکسیژن از سنگ‌آهن و ترکیب آن با کربن و آزادشدن به شکل گاز کربن دی‌اکسید، می‌شود؛ این فرآیند احیاء، خود انرژی گرمایی بسیار زیادی تولید می‌کند (رساندن دمای کوره به حدود ۱۶۰۰-۱۷۰۰ درجه سانتی گراد) که باعث ذوب سنگ‌آهن می‌شود. سایر عناصری که در ترکیب سنگ‌آهن وجود دارد به شکل تفاله‌های مذاب (سرباره) از کوره خارج می‌شود.

در صنعت کک‌سازی انواع متفاوتی از کک‌ها ممکن است در صنایع مختلف مورد استفاده قرار گیرد.

شرکت «کک طبس»، یکی از شرکت‌های گروه سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات (ومعادن)، که از سال ۱۳۹۳ آغاز به‌کار کرده است، انواع مختلف کک، یعنی کک متالورژی، کک ریخته‌گری و کک فروآلیاژی را در سایزها و آنالیزهای مختلف تولید و عرضه می‌کند.

این شرکت درحال‌حاضر دارای ۶ باتری با مجموع ظرفیت اسمی ۴۵۸ هزار تن در سال است. باتری ۱ و ۲ کارخانه با ظرفیت کامل ماهانه ۱۰ هزار تن، در حال فعالیت است و برنامه شرکت، راه‌اندازی باتری ۳ و ۴ و رسیدن به دو سوم ظرفیت کارخانه، یعنی ۳۰۰ هزارتن در سال است. این دو باتری پس از طی‌کردن دوره‌ی پیش‌گرم در دی و بهمن، تقریباً در اواسط اسفند امسال به بهره‌برداری می‌رسد.

همچنین خط دانه‌بندی این شرکت تکمیل شده که به معنای تناژ تولید بیشتر برای ارائه محصولات در سایزهای مختلف (۱۵-۵ و ۳۰-۱۵) به فولادسازان EAF (کوره قوس الکتریکی) است.

فناوری به‌کار گرفته شده در کارخانه کک طبس از نوع روش «بازیافت حرارتی» است که مزیت آن نسبت به روش کوره بلند این است که این تکنولوژی قابلیت استفاده از کک با گریدهای مختلف و حتی خلوص پایین را دارد.

مزیت دیگر این روش «سبز بودن» آن است که هیچ ماده مضری را وارد محیط‌زیست نمی‌کند. محصول جانبی این تکنولوژی، حرارتی است که می‌تواند در تولید برق مورد استفاده قرار گیرد؛ همین موضوع سبب شده تا مطالعات راه‌اندازی یک نیروگاه بازیافت حرارتی (WHR) با ظرفیت ۴۵ مگاوات ساعت برق توسط این شرکت انجام گرفته و توجیه‌پذیری اقتصادی آن بررسی شود و درحال‌حاضر این پروژه در مرحله تأمین سرمایه قرار دارد.

عمده‌ی محصولات این شرکت مورد استفاده‌ی کارخانه‌های فولادسازی به روش کوره بلند و نیز قوس الکتریکی است. همچنین شرکت‌های تولیدکننده فروآلیاژها و ریخته‌گری نیز مشتری محصولات کک طبس هستند.

از طرح‌های مهم توسعه‌ای دیگر این مجموعه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: نیروگاه برج خنک‌کننده (CDQ) با ظرفیت ۲۰ مگاوات ساعت، کارخانه تولید بریکت کک متالورژی، احداث خط راه‌آهن داخل کارخانه و اتصال به شبکه‌ی ریلی کشور و ایستگاه تخلیه و بارگیری مواد، اخذ مجوز بهره‌برداری معادن زغال‌سنگ کک‌شو و حرارتی، احداث کارخانه زغال‌شویی.

روزگار معدن

دوشنبه ● ۲۶ دی ۱۴۰۱ ● ۲۳ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ ● ۱۶ ژانویه ۲۰۲۳ ● سال پنجم ● شماره ۱۰۰۳

صاحب امتیاز:
موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل

مدیر مسئول و سردبیر:
ناصر بزرگمهر

فنی و هنری:
مهدی نجفی

نمایندگی دفتر اروپا:
چکاوک بزرگمهر

آدرس: تهران- خ قائم مقام فراهانی- کوچه آزادگان شماره ۲۶
تلفن: ۸۲۱۹۰-نمابر: (داخلی-۱۰۴)-تلفن سازمان آگهی‌ها: ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰-ایمیل سازمان آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
امور مشترکین: ۸۸۱۰۵۳۰۶-توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱

www.Madandaily.com
www.instagram.com/Madandaily
www.twitter.com/Madandaily
www.t.me/Madandaily
E-mail:info@madandaily.com
tozi.smtnews@gmail.com

روی خط خبر

مجلس، پیگیر ورود تمام محصولات به بورس کالا

یک عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی گفت: بورس کالا در مدت کوتاهی که از زمان عرضه سیمان می‌گذرد، عملکرد خوبی را به ثبت رسانده و سیمان نسبت به تورم، رشد نرخ کمتری را تجربه کرده است که این موضوع موجب ثبات در صنعت ساختمانی شده است. مجلس شورای اسلامی پیگیری‌های لازم برای ورود تمامی محصولات به بورس کالا را دارد تا به این واسطه شفاف‌سازی در کل نظام اقتصادی شکل بگیرد.

کمال علیپور خنکداری در گفت‌وگو با سنا اظهار کرد: یکی از موارد مهمی که در برنامه ششم توسعه مورد توجه قرار گرفته است، مربوط به سازوکارها و ابزارهای سازمان بورس و ایجاد بورس‌های مختلف به منظور کنترل قیمت‌هاست. البته سازمان بورس نیز در همین راستا تلاش‌های بسیاری داشته است و با ورود محصولاتی همچون سیمان و خودرو، معاملات به طور شفاف انجام می‌شود. البته نرخ برخی از محصولات همچون فولاد هنوز به جایگاه اصلی و مورد انتظار نرسیده اما با ورود بورس کالا به این حوزه، روند مطلوب و رو به توسعه شکل گرفته است.

وی ادامه داد: مجلس شورای اسلامی پیگیری‌های لازم برای ورود تمامی محصولات به بورس کالا را دارد تا به این واسطه شفاف‌سازی در کل نظام اقتصادی شکل بگیرد. ایجاد شفافیت از معضلاتی همچون رانت‌خواری و فسادزایی جلوگیری می‌کند و بورس کالا محل مناسبی برای دستیابی برای این اهم است. علیپور اضافه کرد: رویکردهای سازمان بورس و سازوکار بورس کالا می‌تواند منجربه کشف نرخ عادلانه بشود؛ همچنین یکی از بزرگ‌ترین دغدغه تولیدکنندگان که مربوط به بازار فروش می‌شود به واسطه ابزارهای متنوع این بستر برطرف خواهد شد. ابزارها و کارکردهای بورس کالا در دنیا تجربه شده است و بازاری بدون دغدغه برای خریداران و فروشندگان محسوب می‌شود. این عضو کمیسیون عمران مجلس مطرح کرد: زمانی که مشتریان برای تهیه یک محصول به‌خصوصی به بورس کالا مراجعه می‌کنند، دیگر ترسی بابت بهای پرداختی و یا تهیه آن محصول برای موعد مشخصی ندارند و همین امر می‌تواند به‌خوبی در تنظیم‌گیری بازارها یاری‌رسان باشد.

علیپور ابراز کرد: البته لازمه کشف نرخ صحیح و عملکرد متناسب نظام عرضه و تقاضا، ورود تمامی محصولات به بستر بورس کالا است. نباید به کالاها، به‌عنوان حفظ ارزش سرمایه نگریست؛ متاسفانه نسبت به محصولاتی همچون خودرو و مسکن دیدگاه سرمایه‌ای وجود دارد، در صورتی که این موارد اقلام مصرفی محسوب می‌شوند. بنابراین اگر عرضه و تقاضا به‌طور مداوم و پیوسته در تعادل باشد، چنین محصولاتی در جایگاه واقعی خود قرار می‌گیرند و قیمت‌ها برای مصرف‌کننده واقعی متعادل و متناسب می‌شود، همچنین تولیدکنندگان نیز دغدغه و مشکلی از حیث فروش نخواهند داشت. وی با اشاره به اینکه از افزایش نرخ بی‌رویه محصولاتی همچون سیمان جلوگیری شده است، گفت: بورس کالا در مدت کوتاهی که از زمان عرضه سیمان می‌گذرد، عملکرد خوبی را به ثبت رسانده و سیمان نسبت به تورم، رشد نرخ کمتری را تجربه کرده است که این موضوع موجب ثبات در صنعت ساختمانی شده است. البته اقدامات دیگری برای بهبود وضعیت مسکن در دست پیگیری بوده و در حقیقت زمینه مناسبی برای خروج مسکن از زمره محصولات سرمایه‌ای به وجود آمده است. این عضو کمیسیون عمران مجلس درمورد پرسش خبرنگار مبنی بر اینکه از ظرفیت بورس کالا برای پیش‌برد طرح جهش تولید مسکن در سال ۱۴۰۱، استفاده می‌شود یا خیر؟ پاسخ داد: باید به موضوع ساخت ۴ میلیون مسکن نگاه متفاوتی نسبت با سایر طرح‌های مشابه وجود داشته باشد و نباید این طرح تنها به واسطه توان دولت به سرانجام بشود. ساخت ۴ میلیون مسکن بالغ بر ۴۰۰ میلیون مترمربع می‌شود که با احتساب جمعیت حدودا ۷ میلیونی، هزینه ۲ هزار و ۸۰۰ همتی را می‌طلبد، بنابراین طی آخرین پیشنهادها، قرار بر اجرای این طرح با استفاده از توان انبوه‌سازان و بخش خصوصی شده است و سازوکارهای سازمان بورس نیز توان لازم را برای مدیریت این موضوع را دارد.

تثبیت نرخ سود در ۳ بازار مهم

عموم بازارهای مالی در هفته اخیر ثابت بوده و نرخ سود بی‌نوسانی داشته‌اند. برخی معتقدند روند ثابت در نرخ سود به نوعی در راستای کنترل نرخ بهره بین بانکی در مرز ۲۱ درصد بوده است.

به گزارش اکوایران، نرخ سود در تمام بازارهای مالی هفته سوم دی ماه، مسیر ثابتی داشته است. این در حالی است که در بازار اولیه هیچ معامله‌ای ثبت نشدو حجم اوراق فروخته شده از سوی دولت صفر بوده است. در مرحله سی و چهارم حراج اوراق بدهی دولتی در امسال، هیچ اوراقی از دولت خریداری نشد. در این بازار در میان اوراق عرضه شده در بازار، اراد ۱۲۰ و اراد ۱۲۲ وجود داشته که نرخ سود آنها به ترتیب برابر با ۲۳.۴۵ درصد و ۲۳.۹۵ درصد بوده است. به عبارتی با وجود آنکه نرخ سود در مرز ۲۴ درصد قرار داشته اما هیچ مشارکتی از سوی خریداران در این بازار ثبت نشد. در مجموع اوراق بدهی دولتی فروخته شده در بازار اولیه برابر با ۶۶ همت بوده است. اوراق بدهی که بانک‌ها در این بازار خریداری می‌کنند را می‌توانند وثیقه استقراض نقدینگی در بازار اولیه قرار دهند. حجم عملیات بازار باز در هفته سوم دی ماه رکورد بی‌سابقه‌ای را ثبت کرده است. در این بازار حجم تزریق پول تقریبا معادل با ۱۰۷ همت بوده که در تاریخ بازار باز سابقه نداشته است. این درحالی است که در این معاملات نرخ سود همچنان ثابت بوده و برابر با ۲۱ درصد به ثبت رسیده است. این روند ثابت تقریبا ۴ ماه است که ادامه داشته است. برخی این سیاست بانک مرکزی را در راستای ثبات نرخ بهره می‌دانند.

نرخ بهره بین بانکی در معاملات بازار شبانه کشف می‌شود. این نرخ از طریق بده بستان بانک‌های دارای مازاد و بانک‌های دارای کسری استخراج می‌شود. با وجود آن که اعتبارات قاعده مند در بازار بین بانکی همچنان در مرز هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان ثابت بوده اما نرخ بهره بین بانکی در این هفته به ۲۱.۰۳درصد رسیده و تنها ۰.۰۱ واحد درصد از هفته قبل کمتر شده است. روند ثابت نرخ بهره بین بانکی در مرز ۲۱ درصد به نوعی سیاست بانک مرکزی در حوزه کلان بوده که در این هفته نیز ادامه داشته است.

عکس: آیدا فریدی

دخالت های دولت در دسر آفرین است

در بررسی تاثیر سند مالی ۱۴۰۲ بر عملکرد بازار سرمایه مطرح شد

مرضیه احقاقی

امسال ارسال لایحه بودجه ازسوی دولت به مجلس شورای اسلامی و بررسی این سند مالی با تاخیر قابل‌توجهی روبه‌رو بود. تاخیر در فرآیند تدوین و تصویب برنامه هفتم توسعه، به‌عنوان یک سند بالادستی علت اصلی تاخیر در آغاز بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ عنوان شده است؛ به‌ویژه آنکه رئیس مجلس شورای اسلامی چندین مرتبه بر ضرورت تقدم ارائه برنامه هفتم توسعه بر لایحه بودجه تاکید کرده بود. باوجود اصرارهای نمایندگان مجلس بر اولویت داشتن ارائه برنامه هفتم، مسعود میرکاظمی، رئیس سازمان برنامه‌وبودجه توانست با حضور در میان نمایندگان، آنها را به اعلام وصول لایحه بودجه قانع کند. بدین ترتیب رئیس‌جمهوری لایحه بودجه ۱۴۰۲ کل کشور را در روز چهارشنبه، ۲۱ دی به مجلس تقدیم کرد. سید ابراهیم رئیسی تاکید کرد: «باتوجه به اینکه سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه یک ماه بعد از آغاز فرآیند بودجه‌نویسی ابلاغ شد، دولت این سیاست‌ها را در لایحه لحاظ کرد تا بودجه سال آینده با برنامه هفتم توسعه که قرار است به‌زودی به مجلس تقدیم شود همراستا باشد.» علاوه بر این مقرر شده اقداماتی برای حمایت از بورس در لایحه بودجه سال آتی گنجانده شود. برای بررسی مواد مطرح‌شده در این لایحه و تاثیر آن بر عملکرد بازار سرمایه با فعالان و کارشناسان بازار سرمایه گفت‌وگو کرده‌ایم.

سه اقدام مهم برای حمایت از بورس

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ مقرر شده ۱۵ هزار میلیارد تومان از سهام شرکت‌های دولتی برای حمایت از سهامداران خرد از مخاطرات بازار سرمایه به صندوق تثبیت بازار سرمایه تزریق شود. از سوی دیگر جهت تقویت بنیه شرکت‌ها، بخشی از سودی که به افزایش سرمایه این شرکت‌ها اختصاص پیدا کند با نرخ صفر معافیت مالیاتی محاسبه می‌شود. با این اقدام شرکت‌ها به افزایش سرمایه تشویق می‌شوند و امکان سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت‌های شرکت‌های بورسی بیش‌ازپیش فراهم می‌شود.

در یک سال گذشته دولت تلاش زیادی برای حمایت و توسعه ابزارهای مالی کرده تا ضمن ایجاد شفافیت و کوتاه‌شدن دست واسطه‌ها به تامین نقدینگی بخش تولید هم کمک شایانی شود. در همین راستا براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ تمام کالاهایی که در قالب گواهی سپرده کالایی در بورس معامله می‌شوند تا قبل از تبدیل به کالای فیزیکی مشمول مالیات بر ارزش‌افزوده نمی‌شوند و این مالیات تنها یک بار و در زمان تبدیل به کالا اخذ می‌شود.

رشد ۱۱۰ درصدی سهم اوراق در بودجه

براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ سهم اوراق مالی و اسناد خزانه اسلامی از بودجه به ۱۸۵ هزار میلیارد تومان رسیده، این در حالی است که براساس قانون بودجه سال ۱۴۰۱ قرار بود ۸۸ هزار میلیارد تومان اسناد خزانه از سوی دولت عرضه شود. به‌نظر می‌رسد دولت برای سال آینده هم در زمینه تامین درآمدهای مالی خود روی اوراق حساب ویژه‌ای باز کرده است؛ به این ترتیب معاملات اوراق بدهی و اسناد خزانه با سودهای بالای ۲۰ درصد و تضمینی به‌عنوان اصلی‌ترین رقیب بازار سرمایه در دوره‌های بی‌رونقی سهامداری تلقی می‌شود. طبق بودجه سال آینده، سقف نرخ خوراک پتروشیمی‌ها نسبت به سال جاری رشدی ۴۰ درصدی داشته و به ۷۰۰۰ تومان رسیده است. نرخ گاز مصرفی صنایع براساس درصدی از نرخ گاز خوراک واحدهای پتروشیمی تعیین می‌شود. براساس سند مالی دولت در سال ۱۴۰۲، نرخ سوخت صنایع نیز که در نسبتی با نرخ خوراک پتروشیمی‌ها تعیین می‌شود، ۱۰ درصد بیشتر خواهد شد.

ضریب نرخ گاز صنعت فولاد که در لایحه بودجه سال جاری ۴۰ درصد درصد نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و با سقف قیمتی ۲۰۰۰ تومان تعیین شده بود، در بودجه سال آتی این ضریب به ۵۰ درصد افزایش خواهد یافت؛ بنابراین بهای انرژی مصرفی صنعت فولاد کشور از ۲۰۰۰ تومان به‌ازای هر مترمکعب به ۳۵۰۰ تومان به ازای هر مترمکعب افزایش خواهد یافت. بهای گاز مصرفی در سایر صنایع نیز با احتساب رشد ۱۰ درصدی یادشده قابل محاسبه خواهد بود. بدون تردید رشد یادشده بر سودآوری صنایع و به‌دنبال آن سودآوری سهام آنها تاثیر بسزایی خواهد داشت.

> واگذاری سهام به صندوق تثبیت به‌منزله حمایت از سهامدارن خرد نیست و نباید به نتیجه‌بخش بودن آن امید داشت

طرح‌های دولت چه میزان کارساز است؟

فردین آقابزرگی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با «روزگارمعدن» در ارزیابی موضوع تخصیص ۱۵۰ هزار میلیارد ریال از سهام دولت به صندوق تثبیت بازار سرمایه اظهار کرد: کارنامه واگذاری شرکت‌های دولتی به بخش خصوصی یا به‌منظور حمایت از سهامداران خرد، چندان روشن و درخشان نیست؛ کما اینکه در گذشته سهام پالایشی و دارا یکم ازسوی دولت به بخش خصوصی واگذار شد. عموما شرکت‌هایی که در لیست واگذاری سهام قرار می‌گیرند، جذابیت و سوددهی قابل‌توجهی برای بازار سرمایه نداشته‌اند. علاوه بر این صندوق تثبیت نیازمند منابع نقد است، نه سهام شرکت‌های دولتی. وی افزود: واگذاری سهام به صندوق تثبیت به‌منزله حمایت از سهامداران خرد نیست و نباید به نتیجه‌بخش بودن آن امید داشت. ۹۵ درصد صندوق تثبیت و توسعه بازار سرمایه، سهام است؛ بنابراین این صندوق نقدینگی لازم را در اختیار ندارد. در نتیجه افزایش سهام این صندوق، فاقد کارآیی لازم است و طرح یادشده زمینه حمایت از سهامداران خرد را فراهم نمی‌کند. آقابزرگی افزود: در برنامه بودجه سال ۱۴۰۲، راهکارهای دیگری همچون معافیت معاملات گواهی سپرده کالایی بورس کالا از مالیات نیز مطرح شده است. علاوه بر این با هدف افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی تاکید شده مالیاتی که به این افزایش سرمایه اختصاص می‌یابد، صفر شود. بدون تردید اقدامات یادشده از عملکرد صنایع حمایت می‌کند؛ هرچند انتظار می‌رود اقدامات اساسی دیگری نیز با هدف حمایت از صنایع بورسی کشور اجرایی شود تا مسیر توسعه تسهیل شود. این کارشناس بازار سرمایه در ادامه تاکید کرد: اصل ۴۴ قانون اساسی به کاهش تصدی‌گری دولت و واگذاری دارایی‌های تحت مدیریت آن بازمی‌گردد. براساس بودجه سال آتی هزینه اختصاص‌یافته به شرکت‌های دولتی افزایش یافته که این موضوع بار مالی دولت را برای تامین بودجه عمومی بیشتر می‌کند؛ این در حالی است که انتظار می‌رود دولت با کوچک‌سازی بدنه خود، در هزینه‌ها صرفه‌جویی کند. آقابزرگی افزود: لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ با سقف کلی ۵۲۶۱ هزار میلیارد تومان در دولت سیزدهم بسته شده که نسبت به امسال حدود ۱۵۰۲ هزار میلیارد تومان و معادل ۴۰ درصد افزایش دارد. بودجه انبساطی به‌منزله افزایش کسری بودجه دولت و تحمیل فشار مضاعف به اقتصاد است و عملکرد تمامی صنایع و بنگاه‌ها را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد. این کارشناس بورس گفت: مدیریت ۸۰ تا ۸۵ درصد صنایع بورسی کشور به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم به دولت واگذار شده و چنانچه دولت تحت تاثیر کمبود منابع ضعیف شود، پیمانکاران آنها نیز ضعیف خواهند شد و شاهد آثار منفی آن در صنایع وابسته به دولت خواهیم بود. آقابزرگی گفت: دولت برای جبران کسری بودجه خود از راهکارهایی همچون استقراض از بانک‌ها یا صندوق‌های بازنشستگی و... استفاده یا در موارد متعددی اقدام به انتشار اوراق قرضه خواهد کرد که با این اقدام خلأ نقدینگی در کشور تشدید می‌شود. علاوه بر این رقیب جدید برای بازار سرمایه تراشیده می‌شود که عملکرد صنایع بورسی را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد. وی افزود: کسری بودجه زمینه‌ساز خلق پول، خلق نقدینگی و تورم است؛ بنابراین چرخه باطلی ایجاد می‌شود که به تضعیف اقتصاد و بازار سرمایه منتهی خواهد شد. این کارشناس بازار سرمایه در ادامه با اشاره به آثار مثبت رشد تورم بر عملکرد شاخص بازار سهام گفت: در برخی کشورهای دارای تورم قابل‌توجه از جمله ایران شاهد رشد شاخص کل بازار در سایه افزایش نرخ تورم هستیم، اما نباید به این رشد شاخص امید داشت، چراکه افزایش سودآوری شرکت‌ها محرک رشد بورس نبوده است.

آرامش اقتصادی، راهکاری برای بهبود وضعیت بورس

یاسر فلاح، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با «روزگارمعدن» اظهار کرد: صندوق تثبیت بازار سرمایه در سال ۱۳۹۴ به‌عنوان سوپاپ اطمینانی برای حمایت از بازار در مواقع بحرانی تاسیس شد. هدف از ایجاد این صندوق تثبیت، کنترل و کاهش مخاطرات سامانه‌ای یا فرادستگاهی، حفظ شرایط رقابت منصفانه، جلوگیری از ایجاد و تداوم ترس فراگیر در زمان وقوع بحران‌های مالی و اقتصادی و همچنین حمایت از سرمایه‌گذاران خرد برای تداوم فعالیت در این بازار است. بر همین اساس اختصاص ۱۵۰ هزار میلیارد ریال از سهام دولت به صندوق تثبیت بازار سرمایه، اقدامی مثبت ارزیابی می‌شود. این صندوق در شرایط نامساعد اقتصادی نقش حمایتی نسبت به بازار دارد. با تزریق سهام یا هر نوع سرمایه‌گذاری در صندوق تثبیت بازار سرمایه، خیال سهامدار راحت می‌شود که وقتی شرایط بازار بحرانی شد، یک نهاد حمایت‌کننده از بازار وجود دارد؛ به‌بیانی دیگر با اجرای این دست حمایت‌ها، کف قیمتی بازار مشخص می‌شود.

این کارشناس بازار سرمایه افزود: باوجود تمام طرح‌هایی که ازسوی دولت برای حمایت از صنایع بورسی کشور مطرح می‌شود، باید خاطرنشان کرد تا زمانی که دخالت دولت در بورس ادامه دارد، حمایت از بورس ممکن نیست. قیمت‌گذاری دستوری یکی از مهم‌ترین مواردی است که به عملکرد صنایع ضربه تحمیل می‌کند.

فلاح گفت: مادامی که دولت خود را قیم اقتصاد می‌داند و در هر موضوعی دخالت می‌کند، اقتصاد روی آرامش را نخواهد دید. زمانی که دولت از این نگاه قیم‌مآبانه دست بردارد، برخی از چالش‌های صنایع نیز مرتفع می‌شود و واحدهای تولیدکننده نیز امکانی برای بهبود شرایط تولید خواهند یافت. باید تاکید کرد قیمت‌گذاری دستوری در نهایت به ضرر اقتصاد کشور است. این دست اقدامات با هدف عرضه محصول نهایی ارزان به مردم اجرایی می‌شود، اما نه‌تنها نتیجه‌بخش نیست بلکه منتهی به توزیع رانت در اقتصاد خواهد شد.

وی افزود: برای بهبود شرایط اقتصاد و به‌دنبال آن تاثیر مثبت بر بازار سرمایه از دولتمردان و سیاست‌گذاران انتظار می‌رود به بخش خصوصی احترام بگذارند. بخش خصوصی را به رسمیت بشناسد و فضای تولید را تسهیل کنند. دولت باید وظیفه نظارت و رگولاتوری را بر عهده گیرد یا نقش نظارتی بر عملکرد صنایع داشته باشد، اما نه‌تنها این خواسته محقق نمی‌شود بلکه ایفای نقش دولت به تحمیل لطمات جدی به صنایع منتهی خواهد شد.

فلاح گفت: با بهبود شرایط اقتصادی، بازار به وضعیت باثباتی می‌رسد؛ بنابراین مهم‌ترین خواسته فعالان صنعتی و اقتصاد، ثبات‌بخشی به اقتصاد است، بااین‌وجود نه‌تنها خواسته یادشده محقق نمی‌شود بلکه دولت با تصمیمات یک‌باره نظم بازار را بر هم می‌زند.

سخن پایانی...

باوجود روند صعودی بورس از ابتدای هفته سوم دی، در آخرین روز کاری هفته و پس از حضور رئیس‌جمهوری در مجلس شورای اسلامی برای ارائه بودجه سال ۱۴۰۲، شاهد روند ریزشی بورس بودیم. شاخص کل بورس در روز چهارشنبه، ۲۱ دی در زمان بسته شدن معاملات ۱۶ هزار و ۹۱ واحد افت داشت و به یک میلیون و ۶۵۲ هزار و ۹۵ واحد رسید. شاخص کل هم‌وزن تا پایان معاملات ۵۶۸ واحد افزایش یافت و در ارتفاع ۵۰۴ هزار و ۲۰۵ واحدی قرار گرفت. خروج ۴۳۰ میلیاردی پول اشخاص حقیقی از بازار و همچنین ورود ۱۳۰ میلیاردی پول به صندوق‌های درآمد ثابت از دیگر رویدادهای مهم بازار در روز موردبحث بود. روند ریزشی شاخص بورس در روز شنبه، ۲۴ دی نیز ادامه یافت و شاخص کل بازار در ارتفاع یک میلیون و ۶۴۴ هزار واحد ایستاد. مهم‌ترین دلیل ریزش بورس تاثیر موضوع بودجه سال آینده بر ارزش سهم‌های بورسی بود. در واقع باید اعتراف کرد خلاف ادعاهای مطرح‌شده از سوی دولت، بازار سرمایه در اولویت سیاست‌های اقتصادی قرار ندارد.

تاثیر عرضه ربع سکه در بورس بر بازار سکه

در پی نخستین معاملات ربع سکه در بازار سرمایه، رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران، فاصله قیمتی اعلام شده در بازار بورس برای این قطعه سکه را نزدیک به نرخ بازار آزاد دانسته و معتقد است که برای تأثیر شگرف بر بازار و کاهش حباب‌ها و قیمت‌ها، باید در معاملات آتی، نرخ پایه، با فاصله بیشتری از قیمت‌ها در بازار آزاد اعلام و عرضه انجام شود.

به گزارش ایسنا، فرآیند نخستین واگذاری ربع سکه در بورس کالا با عرضه ۵۰۰ هزار قطعه ربع سکه بهار آزادی از روز شنبه ۲۴ دی ماه آغاز شد و تا چهارشنبه هفته جاری ادامه خواهد داشت. در نخستین روز معاملات، این قطعه سکه ۷ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان نرخ خورد.

در رابطه با تاثیر این عرضه در بورس کالا بر بازار

سکه، نادر بذرافشان، رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: از هفته گذشته که خبر این عرضه اعلام و اطلاع‌رسانی شد، تاثیر بسیار خوبی بر بازار داشت و حباب ربع سکه را که طی هفته‌های گذشته بسیار هم بزرگ شده بود، کاهش قابل توجهی داد؛ به گونه‌ای که حباب ربع سکه حدود ۹۰۰ الی یک میلیون تومان هم کاهش پیدا کرد.

وی تصریح کرد: روز ۲۴ دی که نخستین روز معاملات ربع سکه در بورس کالا بود، این قطعه سکه با بهای هفت میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله شد که فاصله چندانی با نرخ آن در بازار آزاد نداشت و حدود ۴۰۰ هزار تومان ارزان‌تر از بازار بوده است. با وجود اینکه ۵۰۰ هزار قطعه عرضه شده بود اما آنطور که شنیده شد، گویا استقبال چندان نداشت و حدود ۳۰۰ هزار معامله انجام شده است که علت این موضوع می‌تواند همین فاصله کم نرخ اعلامی با نرخ بازار آزاد باشد.

بذرافشان با بیان اینکه روز۲۴ دی، نخستین روز معادلات بوده و باید منتظر ماند تا ببینیم طی روزهای آتی چه اتفاقی خواهد افتاد، تاکید کرد: در روزهای آینده چنانچه با فاصله بیشتر از نرخ بازار داخلی (پایین‌تر) ارائه شود، می‌تواند نقش مهم‌تر و به‌سزایی در کاهش حباب سکه و حتی کاهش قیمت‌ها داشته باشد. روز شنبه ۲۴ دی ربع سکه در بازار در بازه قیمتی هفت میلیون و ۶۰۰- ۷۰۰ هزار تومان قرار داشت اما در بورس با نرخ هفت میلیون و ۲۰۰ هزار تومان خریداری شده که خیلی تفاوت نرخ زیادی نیست و به نظر می‌رسد از همین روی هم تعداد خریداری کم بوده است؛ از همین روی اگر در معاملات روزهای پیش‌رو با قیمت پایه با فاصله بیشتر از نرخ بازار آزاد (ارزان‌تر) اعلام و عرضه شود، تاثیر بیشتری در بازار آزاد خواهد داشت.